

Täysistunto

Keskiviikko 4.10.2017 klo 14.00—16.00

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 16.00.

Puhetta johti puhemies Maria Lohela (14.00—16.00).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Muut ilmoitukset

Eduskunnalle on annettu apulaisoikeusasiamiehen sijaisen, Mikko Sarjan sidonnaisuusselvitys M 2/2017 vp.

3. Välikysymys raideliikenteen nykytilasta ja tulevaisuudesta

Välikysymys VK 3/2017 vp

Pöytäkirjan liite VK 3/2017 vp Epäluottamusehdotus Liite 3A

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt tehdään päätös edustaja Harry Wallinin ym. välikysymyksestä raideliikenteen nykytilasta ja tulevaisuudesta. Keskustelu välikysymyksestä päättyi 3.10.2017 pidetyssä täysistunnossa. Keskustelussa on edustaja Harry Wallin edustaa Katja Taimelan kannattamana tehnyt ehdotuksen epäluottamuslauseen antamisesta valtioneuvostolle. Ehdotus on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 3A)

Selonteko hyväksyttiin.

Luottamuslause valtioneuvostolle "jaa", Harry Wallinin ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 77; poissa 27 (äänestys 1).

Eduskunta päätti, että valtioneuvosto nauttii eduskunnan luottamusta. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2018 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 107/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan. Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen asioista 5—9.

Keskustelu

14.03 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen keskeinen tavoite veropolitiikassa on tukea kasvua, työntekeä ja yrittäjyyden edellytyksiä. Lähtökohtana ovat ensinnäkin laajat veropohjat ja toisaalta matalamat verokannat. Työntekoon ja yrittäjyyteen kannustamiseksi olemme jatkaneet erityisesti työn verotuksen ja yrittämisen verotaakan keventämistä. Verotuksen painopistettä on myös siirretty haittojen verotukseen.

Aivan olennainen valinta veropolitiikan osalta on sekin, että hallitus tasapainottaa julkista taloutta menoja vähentämällä, ei veroja korottamalla. Edellisen hallituksen aikana sopeutuksesta puolet tehtiin veronkorotuksilla, mikä johti veroasteen kääntymiseen nousuun ja talouden pyörien hidastumiseen. Se oli silloisen kriisin keskellä käytetty ratkaisu, mutta en näe, että tuohon olisi enää paluuta.

Olennaista tässäkin salissa on muistaa se, että tehtyjen veronkorotusten maksajiksi joutuvat tavalliset keskiluokkaiset työssä käyvät suomalaiset. [Pia Viitanen: Kuka maksaa koulutusleikkaukset?] Tämänkin hallituksen toimilla kokonaisveroaste laskee 42 prosenttiin. 42 prosenttia on paljon kokonaisveroasteena. Sillä kustannetaan suomalaista hyvinvointia, meidän yhteiskuntamme keskeisiä rakenteita. Tärkeää on, että tässä päästään nyt tällä hallituskaudella jo tähän asti tehdyillä päätöksillä 2 prosenttiyksikköä alaspäin eli saadaa pyöriä pyörimään ja pystytään sitä kautta tukemaan työllisyyttä ja kotitalouksien ostovoimaa.

Tänään ensimmäisenä lähetekeskustelussa oleva hallituksen esitys laiksi tuloverolain muuttamisesta on todiste siitä, että työn linja, tavallisen suomalaisen pieni- ja keskituloisen palkansaajan puolustaminen, on tämän hallituksen linja. Keskeinen hallituksemme veropolitiikan tavoite on ollut, ettei kenenkään työn verotus kiristy tämän hallituskauden aikana. Tätä linjaa me jatkamme myös ensi vuonna, kun työn verotusta kevennetään ansio-
tuloveroasteikkoa muuttamalla ja työtulovähennystä korottamalla, nettona yhteensä 270 miljoonalla eurolla. Se on myöskin erinomaista työllisyyspolitiikkaa, se kannustaa ponnistelemaan, ottamaan työtä vastaan, ja se alentaa osaltaan työn verokiilaa eli laskee myös työllistämisen kynnystä.

Uskon, että — tämä yhdistettynä aikaisempiin veropäätöksiin, jotka ovat nyt työn verotuksen osalta yhteensä 1,3 miljardia — olemme tehneet erinomaisen hyvää ja työllisyyden puolesta järkevää veropolitiikkaa, joka ennen kaikkea kannustaa ottamaan työtä vastaan. Alkukaudesta tehty noin 0,5 miljardin työtulovähennyksen korotus, joka suunnattiin pieni- ja keskituloisille, oli erittäin iso työllisyyden ja kannustavuuden kannalta.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

Hallituksen veroratkaisut vievät meitä askel askelelta lähemmäs monia Länsi-Euroopan maita, joissa työnteosta ei rangaista yhtä korkealla veroasteella ja verotuksella kuin Suomessa. Katsokaamme esimerkiksi naapurimaatamme Ruotsia: siellä keskituloinen palkansaaja maksaa noin 6 prosenttiyksikköä — siis Ruotsissa keskituloinen palkansaaja 6 prosenttiyksikköä — matalampaa tuloveroa kuin Suomessa. Ero on erittäin merkittävä.

Tässä salissa kaikki puolueet joko eivät tunnista tai sitten eivät aidosti tunnista tätä tavallisia suomalaisia koskettavaa ongelmaa. Suomen nopeasti kiristyvän työn verotuksen maksajana on tavallinen suomalainen keskiluokka. Kyseessä ei todellakaan ole vain suurituloisten ongelma. Progressio lähtee kiristymään jo keskituloisilla hyvin nopeaa tahtia, ja se on sitä kautta erittäin suuri este kannustavuudelle, työn vastaanottamiselle, lisätyön tekemiselle ja ponnisteleminen tai vaikkapa opiskeluun motivoinnille.

Uskon, että tässä salissa on kuitenkin paljon ymmärrystä sille, että tämä maa ei nouse kuin nykyistä vahvemmallalla työllisyysasteella, siis sillä, että mahdollisimman moni suomalainen saa tehdä töitä. Yhteiseen kiristuun ei tule varoja ilman ihmisten ponnisteluja, eivätkä ne kiristuun käytetyt varat ole mitään valtion varoja, vaikka vasemmisto-oppositio näin ajattelee. Ne ovat ihmisten rahoja, työllä, ahkeruudella ja yrittämisellä kerättyjä rahoja, joista me haluamme ottaa mahdollisimman vähän. Työn verotuksen on oltava aina työhön kannustavaa, sillä muuten kannustimet ponnisteluun, opiskeluun ja työntekoon rapautuvat. Siksi verorakenteen uudistamista ja työn verotuksen keventämistä kaikissa tuloluokissa on jatkettava edelleen tulevina vuosina.

Arvoisa rouva puhemies! Esittelen kunnioittavasti hallituksen esitykset eduskunnan käsiteltäväksi ja toivon tulevaisuuteen katsovaa ja ratkaisuhakuista keskustelua.

Puhemies Maria Lohela: Ennen kuin mennään debattiin, otetaan puhujalistalta edustajat Harakka, Viitanen ja Ala-Nissilä. — Edustaja Harakka, poissa. Edustaja Viitanen.

14.09 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tänään on todellakin tärkeä aihe käsiteltävänä, verot, ja siihen kiteytyy hyvin paljon myös koko tämä hallituksen tietynlainen tulonjaollinen linja, mistä olemme hyvin paljon keskustelleet täällä eduskunnassa myös budjetin lähetekeskustelun yhteydessä. Me sosiaalidemokraatithan olemme peräänkuuluttaneet sitä, että hallitus omilla arvovalinnoillaan valitettavasti on lisäämässä eriarvoisuutta ja myös tuloeroja yhteiskunnassa, ja monia asioita voisi tehdä toisin. Tässä ministeri Orpo kertoi hallituksen hyvistä linjoista, mutta miten on, kun hallituksella veropolitiikassaan tuntuu olevan varaa keventää esimerkiksi miljoonaperintöjen verotusta tai antaa näitä apteekkari-vähennyksiä ja vähennyksiä suurten metsätilojen omistajille mutta samaan aikaan hallituksella ei ole varaa turvata jokaiselle koululaiselle tasa-arvoista koulutietä? Isoja leikkauksia tehdään koulutukseen, ihmisten perusturvaan ja kaikkeen tähän, ja tähän kiteytyy se iso sanoma, mistä voimme puhua myös näiden verolakien yhteydessä kaiken kaikkiaan.

Pääministeri Sipilä itse myönsi taannoin, että tämän hallituksen politiikka lisää eriarvoisuutta, ja niin eduskunnan tietopalvelu kuin valtiovarainministeriön omatkin laskelmat osoittavat sen, että hallitus omissa valinnoissaan tuossa keltaisessa budjettikirjassa, mikä meillä on edessämme, lisää tuloeroja — valitettavasti. Myös tämä veroratkaisu osaltaan tekee sitä, siinä on tiettyä tuloerojen kasvulinjaa, ja se iso kuva, mikä tästä nyt valitettavasti syntyy, on se, että kaiken kaikkiaan myös veropolitiikassa hallitus suosii kaikkein hyvätuoloisimpia, kun samaan aikaan pieni- ja keskituloisille ei ihan niin hyvin käy. Valitettavasti esimerkiksi tälle vuodelle pieni- ja keskituloisten eläkkeensaajien ostovoima jäi miinus-

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

merkkiseksi, kun teetimme tietopalvelulla laskelmia. Tämänkaltaisia huolestuttavia piirteitä on ollut näissä hallituksen ratkaisuihin sisällä koko tämän reilun kahden vuoden ajan.

Puhemies! Me sosiaalidemokraatit hämmästelimme tässä veropaketissa myös sitä, että hallitus ei ole kovinkaan kovaan ääneen puhunut siitä erästä isosta epäkohdasta, mikä tässä on sisällä, eli verotus kiristyy kaiken kaikkiaan lukuisilla lapsiperheillä. Vaikka hallitus sinänsä oikein laskee varhaiskasvatusmaksuja, samaan aikaan lapsivähennyksen poiston myötä todella moni lapsiperhe joutuu maksamaan kiristyviä veroja tulevana vuonna. Esimerkiksi perheessä, missä pari tuhatta euroa kuukaudessa tienataan ja on pari lasta, verorasitus lisääntyy 200 euroa vuodessa, ja se ei ole toden totta reilu eikä oikeudenmukainen suunta. Pitää pitää huolta myös lapsiperheistä ja niiden ostovoimasta kaiken kaikkiaan. [Timo Heinonen: Siksi heidän varhaiskasvatusmaksujaan alennetaan!]

Myöskin valitettavasti tässäkin veroratkaisussa ei puututa siihen hallituksen veroverheeseen, mikä tehtiin heti tuoreeltaan, eli vastoin kuin aikoinaan luvattiin ennen eduskuntavaaleja kansalaisille, eläkkeensaajien verotusta eriarvoistettiin palkansaajiin nähden.

Kaiken kaikkiaan siis, puhemies, emme ole tyytyväisiä tähän veropolitiikan linjaan. SDP:hän tarjoaa jälleen kerran tulevalle vuodelle vaihtoehtobudjetin — meillä kaksi sellaista on jo vastuullisesti laadittu — sillä periaatteella, että eriarvoisuus vähenee, tuloerot eivät kasva ja veropolitiikka on kaiken kaikkiaan oikeudenmukaisempaa. Kun veroista puhutaan, me olemme kiinnittäneet huomiota siihen vakavaan tosiasiaan, että samaan aikaan kun puhutaan, että verotuksen on kannustettava työntekoon — ja hyvä niin, siitä olemme samaa mieltä — esimerkiksi työllisyyttä hallitus ei näillä omilla hyvin anteliailla veroratkaisuillaan ole tukemassa. Silloin kun esimerkiksi puhumme tästä yrittäjävähennyksestä, miljoonaperintöjen verotuksesta tai isojen metsäomistusten verotuksen keventämisestä, hallituksen omatkin asiantuntija-arviot sanovat, että näillä, ministeri Orpo, ei ole työllisyysvaikutusta. Silti satoja miljoonia on varaa pistää näihin arvovalintoihin.

Kiinnitän vakavaa huomiota myös niihin laskelmiin, joita esimerkiksi Nordean Olli Kärkkäinen on tehnyt, joissa käy selkeästi ilmi edellisen hallituksen ja tämän hallituksen arvovalintojen ero. Eli edellinen hallitus sopeutti taloutta mutta niin, että tuloerot kapenivat, [Ben Zyskowitz: Tulokset puhuvatkin puolestaan!] kun taas tämä hallitus sopeuttaa niin, että pienituloisilta leikataan ja perusturvasta leikataan, sivistyspuolue kokoomus leikkaa koulutuksesta ja samaan aikaan tuloerot kasvavat. Eli näitä veroratkaisuja, puhemies, voi tehdä toisinkin. SDP:n vaihtoehdossa esimerkiksi tälle vuodelle pieni- ja keskituloiset palkansaajat sekä pieni- ja keskituloiset eläkkeensaajat saisivat enemmän käteen kuin hallituksen esityksellä, mutta samaan aikaan tekisimme tietynlaisia oikeudenmukaisia tarkistuksia muualla.

Tässä, puhemies, näin keskustelun pohjaksi. [Puheenvuoropyyntöjä]

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Ala-Nissilä, kuten aiemmin sanoin.

14.15 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että eduskunta voi käydä verokeskustelua tässä yhteydessä. Valitettavasti minusta SDP:n edustajat, tässä edustaja Viitanen, ovat aivan marginaaleissa näissä keskusteluissaan. [Pia Viitasen välihuuto] Suuri kuva unohtuu ja sitä kautta kaikki muukin.

On tietenkin ollut erittäin tärkeätä, että Suomeen on palannut tekemisen meininki, että saamme aikaan ison käänteen, että olemme saaneet talouden kasvuun. Viime vaalikaudella menimme toiseen suuntaan, tuli 100 000 uutta työtöntä, joka vuosi verotus kiristyi — se

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

oli yksi talouspoliittinen virhe, minkä teitte viime vaalikaudella. Sillä tavalla luotiin todellista eriarvoisuutta vuosikausiksi Suomeen. Nyt kun talous nousee, niin totta kai lähдемme siitä, että nousuveden pitää nostaa kaikkia laivoja — se on keskustalle tärkeää — se nostaa kaikkia laivoja ja ratkaisujen pitää olla oikeudenmukaisia. Sen takia katsoimme, että nyt kun ollaan kaikki talkoissa mukana, niin oli hyvä, että Yle-vero poistettiin pienituloisilta, ja oli hyvä, että solidaarisuusvero nyt ensi vuonna myöskin jatkuu. [Välihuutoja vasemmalta]

Työn verotukseenhan ehdotetaan tehtäväksi indeksitarkistus kaikilla tulotasoilla, lisäksi työn verotusta ehdotetaan kevennettäväksi kaikissa tuloluokissa noin 300 miljoonaa euroa. Näin toimien, kun otamme tuon solidaarisuusveron huomioon, yhteisvaikutus on, että työn verotus kevenee noin 270 miljoonalla. Otamme kikyn huomioon ja myöskin muut veronmaksajaryhmät. Minusta tämä on oikea linja. Palaamme tuossa keskustelussa näihin muiden verolakien yksityiskohtiin, mutta pidän kyllä huonona, että täällä SDP leimaa suomalaisia yrittäjiä. Kun heidät saattaa tasavertaiseen asemaan osakeyhtiöiden kanssa, niin se on huono juttu. [Sari Sarkomaa: SDP on yrittäjävastainen puolue!] Esimerkiksi tässä muun muassa mahdollistetaan viljelijöille mahdollisuus muuttua osakeyhtiöksi, mikä on erittäin tärkeätä, että he selviäisivät tässä vaikeassa tilanteessa. Meidän pitää ymmärtää myöskin yrittäjää Suomessa, koska sitä kautta meillä rakennetaan hyvinvointia. Ennen vanhaan SDP:kin oli yrittäjän puolue, tänä päivänä en tiedä, ketä oikein edustatte.

Arvoisa puhemies! Kiinnitän huomion yhteen tärkeään asiaan, siihen, että hallitus on päättänyt laatia verotuksen tiekartan tulevaisuuden verotuksen haasteista. Hallitus on päättänyt myöskin uudistaa koko sosiaaliturvajärjestelmän lähivuosina. Nämä ovat erittäin tärkeitä päätöksiä, koska näillä me voimme purkaa niitä kannustinloukkuja, missä monet suomalaiset tänä päivänä ovat. Näillä me voimme tehdä oikeudenmukaisia yrittäjyyttä, työllisyyttä ja oikeudenmukaisuutta edistäviä ratkaisuja. Totta kai tämä verotuksen maailma muuttuu, digitalisaatio etenee, robotisaatio etenee, työ muuttuu, verotuksen pohja muuttuu, verokilpailu kasvaa. Trump on luvannut laskea verotusta, ei hän sitä tviittaamalla voi tehdä, mutta varmaan siellä ja vähän jo joka maassa puhutaan yritysverokannan laskusta. On hyvä, että tämä verotuksen tiekartta katsoo toisaalta tuloverotusta ja toisaalta yritysverotusta.

Ministeri Orpolle: Toivonkin, että kerrotte niistä tavoitteista, mitä tällä kartalla on. Sehän alkaa tutkimushankkeella, siinä on asiantuntijat mukana, varmaan yrittäjät mukana, varmaan myöskin me parlamentaarikot pääsemme [Krista Kiuru: Taas selvitetään!] siihen vaikuttamaan. Sillä tavalla pitää uudistuksia tehdä. Muistan aikanaan, kun Ahon hallituksen aikana tehtiin erinomainen, Suomen paras verouudistus. Sitäkin valmisteltiin ja saatiin Suomi nousuun vahvasti, se oli yksi tekijä, mikä nosti Suomea. Nyt keskusta on veropoliitikassa jälleen jäntevällä linjalla ja haluaa todella tehdä verotuksen tiekarttaa ja katsoa tätä sosiaaliturvan ja verotuksen uudistusta kokonaisuutena. [Eero Heinäluoma: Se oli Lipposen—Niinistön hallitus, kun kasvu alkoi!]

On hyvin tärkeätä, että saamme Suomen talouden nousuun. Minusta on kyllä huono sekin, että kun nuori ihminen Suomessa it-alalla tekee töitä, hyvin pitkää päivää, saa siitä hyvän ansion, hän maksaa siitä 50 prosenttia veroa. Miksi meidän pitäisi häntä syyllistää täällä? Hän antaa hyvän panoksen tähän yhteiskunnan rakentamiseen. Oikeudenmukaisuus on tärkeä, mutta myöskin kannustavuus on tärkeä ja työllisyys on tärkeä.

Meidän taloussamme on oikeastaan vain kolme hyvin tärkeätä asiaa, kun hyvinvointia rakennamme: työllisyysaste, työllisyysaste, työllisyysaste. Sitä parantamalla voimme

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

luoda lisää hyvinvointia. Sitä parantamalla nousuvesi nostaa kaikkia laivoja ja ottaa osallistavalla talouskasvulla suomalaiset mukaan tähän nousuun. Se on keskustan linja, ja sille kannattaa tulla ja sitä kannattaa tukea, myöskin veropolitiikassa. Se on osa tätä osallistavaa talouskasvua, joka on mahdollistanut sitä, että Suomessa on tapahtunut todella tärkeä käänne. Tästä on hyvä jatkaa.

Puhemies Maria Lohela: Nyt käydään debattiin. Pyydän ilmoittautumaan keskusteluun.

14.21 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kyllä todettava, että uskomattomia puheenvuoroja käytettiin hallituspuolueista siinä, että tuloerojen kasvun välttäminen ei näytäkään olevan tämän hallituksen keskeisiä tavoitteita. [Eero Heinäluoma: Se on marginaalia!] — Se on marginaalia, ja tämä kyllä varmasti pelästyttää suomalaiset. — Jos hallitus kokee, että oikeudenmukainen veropolitiikka ei ole sitä, mitä hallitus pyrkii tekemään, niin kyllä se tuntuu todella pahalta. Me SDP:ssä haluaisimme, että te tekisitte oikeudenmukaista veropolitiikkaa. Tuloerojen kasvaminen tällä hallituskaudella on nyt näytetty monienkin eri asiantuntijoiden toimesta toteen, ja kyllä on aika iso juttu, että 1,5 miljardilla hallitus omin päätöksin tosiasiassa veropohjaa laskee. Ja asiantuntijoiden vastainen toiminta näyttää jatkuvan. Tässä äskeisessä puheenvuorossa kuultiin, että taas tehdään uutta työryhmää työryhmän päälle ja tehdään veropoliittisia selvityksiä, ja selvitykset vain jatkuvat. Kysynkin nyt: aikooko hallitus muuttaa tätä tuloeroja kasvattavaa linjaa?

14.22 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tässä budjetissa keskiössä on tavallinen suomalainen ihminen. Valtiovarainministeri Orpon johtama veropolitiikka tuottaa tulosta, niin kuin tässä olemme kuulleet. Talous kasvaa, työllisyys paranee ja työttömyys vähenee. Nyt on valittu se linja, että verotusta voidaan myös keventää, ja itse asiassa aika monet eri verot tuottavat tällä hetkellä paremmin kuin silloin, kun linjana oli verotuksen kiristäminen. Työn verotusta on kevennetty, ja ensi vuonnakaan kenenkään työn verotus ei tule kiristymään. [Vasemmalla: Lapsiperheet!]

Merkittävä, näille tavallisille suomalaisille lapsiperheille tuleva panostus on myös varhaiskasvatustukien kevennys. Ensi vuonna keskituloisen, tavallisen lapsiperheen vakamaksut laskevat yli 1 200 euroa. Tämä on merkittävä asia, ja [Puhemies koputtaa] nostetaan sekin tähän keskusteluun.

14.23 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies, puheenjohtaja! Oikein ihmettytti, että verojaoston puheenjohtaja edustaja Ala-Nissilä ei ilmeisesti ollut tietoinen siitä, että hallitus on jo yhden työryhmän istuttanut yritysverotuksen uudistuksia tekemään. Ja mikä oli tulos? Tulos oli se, että niistä vaatimattomista muutoksista, joita tämä työryhmä esitti — ja tässäkin salissa on hyvä muistaa, että työryhmän pääasiallinen viesti oli se, että suomalainen yritysvero on hyvässä kunnossa ja kansainvälisesti kilpailukykyistä — niistä pikkuruisista esityksistä, joita tämä työryhmä teki, hallitus ei uskaltanut toteuttaa ainuttakaan, jolloin nyt sitten hurskaasti lähdetään tekemään seuraavan hallituksen työtä eli tiekarttaa. Miksette te käytä valtaanne ja toteuta uudistuksia, kun kerran niitä tässä teille tarjottiin? [Välihuutoja keskustasta] Miksi te tämänkin uudistuksen, samoin kuin perhevaapat, oppivelvollisuuden uudistamisen ja kaikki muutkin, sysäätte seuraavan hallituksen tehtäväksi? Mitä te aiotte tehdä seuraavat 1,5 vuotta?

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

14.24 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puheenjohtaja! Tässä edustaja Harakka sanoi, että järjestelmä on kunnossa. Sitten hän sanoi, että sitä pitää muuttaa. Nyt en minä ymmärrä tätä logiikkaa, mutta todella nyt ei ollut aika osinkoverotusta kiristää, mikä oli tämän valtiovarainministeriön asettaman työryhmän yksi ehdotus. Voi sanoa, että suomalainen yritysjärjestelmä on tällä hetkellä kunnossa. Meidän pitää katsoakin tulevaisuuden haasteita, kun maailma meidän ympärillämme muuttuu lähiaikoina. Sen sijaan työn verotus meillä ei ole kunnossa. Meillä verotetaan työtä liian ankarasti, ja tulevaisuudessa meidän pitää voida siihen vaikuttaa. Toivotan sosiaalidemokraatit mukaan tähän entisenä, tai ehkä nykyisenäkin, työn puolueena, tätä tavoitetta edistämään.

14.25 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 25 vuotta sitten tosiaan Ahon hallitus uudisti verotuksen käytännössä kauttaaltaan, [Paavo Arhinmäki: Lähti tuloerot kasvuun!] ja silloin esimerkiksi yritysverotuksen osalta tehtiin erinomaisen onnistunut ratkaisu, joka on edelleen pohjana meillä ja on syytä säilyttääkin. Mutta muutoksiakin aina ajan mukana tarvitaan, ja siksi on tietysti ihan hyvä, että sitä selvitetään. Mutta tässä, näissä verolaeissa ja tätä politiikkaa kokonaisuutena katsoen, olisi nyt kyllä sopiva aika vielä selkeämmin panostaa lapsiin, lapsiperheisiin ja pieni- ja keskituloisiin, minkä kautta ostovoima lisääntyy, työllisyys paranee ja saadaan oikeudenmukaisuutta. Ja tätä ei nyt meidän mielestämme riittävästi tässä kokonaispaketissa, budjetissa ja näissä verolaeissa, toteuteta.

14.26 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että valtiovarainministeri siteeraa Margaret Thatcheriä esitellessään hallituksen verolakeja, kertoo kyllä kaiken siitä, mistä tämän hallituksen talouspolitiikka on kotoisin.

Edustaja Heinonen täällä tuli myöskin paljastaneeksi, kuka se tavallinen suomalainen kokoomukselle on, kun hän sanoi, että tavallinen suomalainen on tämän budjetin keskiössä. [Välihuuto] Kun hallitus tekee talouspolitiikkaa, jossa sopeutuminen perustuu puhtaasti menojen leikkauksiin, ja samanaikaisesti käyttää puolitoista miljardia suurituloisia hyödyttäviin verokevennyksiin, niin se suomalainen, joka on tämän budjetin keskiössä, on hyvätuloinen suomalainen. Pienituloiset suomalaiset eivät näistä veronkevennyksistä hyödy, ja ne kaikista pienituloisimmat päinvastoin kärsivät niistä menoleikkauksista, mitä hallitus tekee.

Mutta vielä ministeri Orpolle, kun tässä ansiotuloverokevennyksiä perustellaan työn kannustimilla: luin VATTin selvityksen, joka julkaistiin vuonna 2015, jossa he toteavat, että tavallisten palkansaajien tehdyt työtunnit [Puhemies koputtaa] reagoivat hyvin vähän tai eivät ollenkaan tuloverokevennyksiin Suomessa.

14.27 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan tuoreet tutkimukset osoittavat, että näistä ratkaisuista ovat pienituloiset perheet eniten hyötäneet, ja ensi vuodelle nimenomaan tulee paljon näitä panostuksia, eli meillä työn verotus ei tule kiristymään mutta varhaiskasvatusmaksuja alennetaan 70 miljoonalla. Tämä tuo maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin 6 700 uutta perhettä lisää. Ne ovat niitä pienituloisia lapsiperheitä, ja heille tämä hallitus haluaa antaa maksuttoman varhaiskasvatuksen. Samaan aikaan otetaan käyttöön maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu, millä halutaan kannustaa siihen, että kaikki lapset pääsisivät varhaiskasvatuksen piiriin, äidit ja isät takaisin työelämään. Keskituloisen lapsiperheen varhaiskasvatusmaksuja alennetaan yli 1 200 euroa [Pu-

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

hemies koputtaa] vuodessa. Nämä ovat niitä panostuksia, mitä tehdään tavallisille suomalaisille perheille.

14.28 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikkein köyhimmät lapsiperheet ja niistä puhuminen eivät todellakaan ole mielestäni marginaalinen asia, ja tässä on nyt kyse juuri siitä. On aivan totta, että osalle varhaiskasvatuseritykset kompensoivat sen, että lapsivähennys poistuu, mutta kaikkein köyhimmille lapsiperheille tätä kompensatiota ei tule, koska he ovat jo tällä hetkellä päivähoitojen suhteen nollamaksuluokassa, ja heille tämä veronkevennyksen poistaminen on aivan suora leikkaus. Ja se kai on se porukka, joka kaikkein kipeimmin tuon vähennyksen ja ylipäättään taloudellisen tuen tarvitsee.

14.29 Simon Elo si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä, että on meitä nuorempiakin kansanedustajia täällä, niin että ei puhuta pelkästään Ahon tai Lipposen ajasta vaan puhutaan tästä päivästä ja tulevaisuudesta, ja toivon, että tästä oppositiokin puhuu. [Välihuuto] — Hyvä, jos puhutte, puhutaan siitä yhdessä.

Meidän tuleva puolueemme, Sininen tulevaisuus, on verokriittinen. [Naurua — Timo Harakka: Tulee olemaan!] — Ja kun siellä nauretaan, niin täytyy sanoa, että keskiluokan verokapina on alkanut: tämän hallituskauden aikana työn verotusta on pieni- ja keskituloisia painottaen 1,2 miljardia euroa kevennetty. Siinä on varsin monta nollaa, niin monta, että demarikin sen ymmärtää. Samaan aikaan solidaarisuusveron alaraja säilyy nykyisellään, siitä voisi kuulla oppositiolta välillä kiitostakin. Tämä on erittäin järkevä verolinja, kun samaan aikaan Yle-verosta vapautetaan 400 000 pienituloista. Käytännössä voi tienata tonnin kuussa käteen. Se on asia, jonka tavallinen ihminen ymmärtää.

Täällä on puhuttu kilpailukykyopimuksen vaikutuksista: valtiovarainministeriön mukaan, jos tienaa 2 500 euroa kuussa ja jos on ollut töissä alle 15 vuotta, julkisella puolella saa 2 euroa kuussa lisää [Puhemies koputtaa] ja yksityisellä puolella 23 euroa kuussa lisää.

14.30 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käytän taas tilaisuuden toistaa saman asian, jonka olen monesti tässä salissa sanonut: Työtä riittää niin paljon kuin me sitä koskaan pystymme vaan tekemään. Kyse on työpaikoista — syntykökö työpaikka, tarjotaanko sitä, ja kannattaako töihin mennä. Kaikki verot, jotka kohdistuvat työhön, synnyttävät aina kiilan, ja ne kiilat kannattaa ottaa pois. Mitä matalatuottoisemmasta työstä on kyse, sitä pienemmällä marginaaleilla siellä mennään ja sitä enemmän vahingoitetaan niiden ihmisten asemaa tässä yhteiskunnassa, jotka ovat matalapalkkaisen, matalatuottoisen työn äärellä tai työttöminä. Ja nyt toivoisin, koko salille toive: Onko meillä mahdollisuus suunnata semmoiseen tulevaisuuteen, jossa matalapalkkaista työtä, alle 2 000 kuukaudessa vaikka, ei verotettaisi ollenkaan? Ei edes veroluonteisia maksuja, työnantajamaksuja. Riisutaan kaikki ne kiilat pois. Me keksimme kyllä muita verotuskohteita. Yleisesti ottaen hyvä sääntö on: verotetaan enemmän sitä, mitä halutaan vähemmän, kuten päästöjä tai haittoja, ja ennen kaikkea verotetaan vähemmän sitä, mitä halutaan enemmän. [Puhemies koputtaa] Me tarvitsemme työtä tähän maahan. [Ben Zyskowitz: Tämä on koomuksen työlinja! — Timo Heinonen: Täällä on paikkoja, tervetuloa!]

14.31 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Harakka täällä jo viittasi hallituksen yritysverotyöryhmään. Ilmeisesti ajatuksena oli sosiaalidemo-

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

kraattinen ikiaikainen tavoite verottaa ankarammin pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja pieniä ja keskisuuria osakeyhtiöitä. Sitä hallitus ei halua toteuttaa. Hallitus on pienyrittäjien ja keskisuurten yrittäjien puolella.

Sen sijaan tuosta yritysverotyöryhmän mietinnöstä on budjetissa nyt työnantajan kustantaman koulutuksen verovapautta koskeva esitys. Se on tähän saakka ollut oikeus- ja verotuskäytännön varassa. Nyt säännökset tehdään selviksi. Ja jos työnantajan intressissä on kustantaa perustutkintoa, niin sekin on työntekijälle verovapaata.

Eli budjetti on minusta aivan erinomainen, veroesitykset ovat erinomaisia. Hallitus on toteuttanut johdonmukaisesti ansiotulon veronkevennyksiä [Puhemies koputtaa] kaikissa kolmessa budjettiesityksessä.

14.32 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ylimpiin ansiotuloveroluokkiin kuuluvat noin 120 000 tulonsaajaa maksavat 2 prosenttiyksikön verran, noin 30 miljoonaa euroa vuodessa, ylimääräistä veroa, jota on joskus virheellisesti kutsuttu solidaarisuusveroksi — virheellisesti siitä syystä, että sehän antaa ymmärtää, että ainoastaan tämä ylimääräinen vero olisi se verotuksen solidaarinen osa, kun taas progressiivinen verotus on ja on aina ollut luonteeltaan solidaarinen. Itse en ole kyllä huolissani siitä, että suurituloiset maksaisivat liian vähän veroa tässä maassa. Nyt kuitenkin hallitus on päättänyt jatkaa tämän ylimääräisen veron soveltamista ainakin vuoden 2018 osalta, mutta mikä on tilanne 2019? Tästä on ollut vähän erilaista ilmaa, ja nyt olisi hyvä hallitukselta kuulla, missä mennään.

14.33 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsiperheet ovat tulevaisuuden veronmaksajien ja eläkejärjestelmien ylläpitäjien kasvattajia. Eli hyvä väestö- ja perhepolitiikka on koko hyvinvointi- ja talouspolitiikan kova ydin.

Verotuksen lapsivähennys luotiin viime hallituskaudella KD:n vaatimuksesta. Hallitus ei kuitenkaan halunnut jatkaa verotuksen lapsivähennystä, joten pieni- ja keskituloisten lapsiperheiden verotus kiristyy. Kiinteistöveron nosto ja tuloverotuksen lapsivähennyksen poistaminen ovat merkittäviä heikennyksiä monille lapsiperheille. Hallituksen 5 euroa kuussa yksinhuoltajille tarkoittaa nelilapsisessa perheessä 240 euroa vuodessa, kun siltä samalla viedään lapsivähennyksen muodossa 400 euroa. Haluaisin kuulla ministerin vastauksen tähän pulmaan.

14.34 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vartian aika radikaalikin puheenvuoro sisälsi siinä mielessä totuuden siemenen, että kyllä meillä on ongelma se, että pienissäkin tuloluokissa verokiila on aika kova. Kun katsoi Suomen Pankin tilastoja, niin kaikissa muissa EU-maissa paitsi Suomessa ja Luxemburgissa olivat lisääntyneet pienituloiset työt, mutta täällä ne eivät olleet lisääntyneet. Täällä oli työttömyys viime kaudella se, joka lisääntyi, työpaikat eivät. Tähän on yksi selitys sekin, että meillä on paljon työtä, jota kenelläkään ei ole oikein varaa teettää, ja siitä ei riittävästi saa palkkaa käteen. Ei sillä elä. Sen takia minusta tämä hallituksen linja isona kuvana on erittäin hyvä, että lähdetään sitä työnkin verotusta tarkistelevaan vähän alaspäin. Meillä on ehkä maailman paras matikan opetus, mutta ei suomalaisille nuorille kannata opettaa matikkaa pelkästään sen takia, että he osaisivat laskea, kannattaako työtä ottaa vastaan.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

Minusta tässä on kyllä tarkastelemista, ja tämä iso linja on hyvä. Täällä on monia erittäin hyviä esityksiä, muun muassa se, että yritysmuodon muutosta [Puhemies koputtaa] nytten helpotetaan, mihin palaan myöhemmin.

14.35 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Se, mikä tässä hallituksen verolinjassa on huolestuttavaa, käy ilmi valtiovarainministeriön omista selvityksistä. Kun pitkän julkisen keskustelun ja myös eduskuntakeskustelun jälkeen on saatu valtiovarainministeriön laskelmat, niin niistä käy, arvon ministeri, arvon edustajat, yksiselitteisesti ilmi, että näillä veroratkaisuilla tuloerot ovat kasvamassa. Tuloerot ovat kasvamassa. Tähän minä vaatisin jonkun kommentin myös valtiovarainministeri Orpolta, hyväksykö hän tämän kehityksen. Vai käykö sillä tavalla, että kun tulee vastenmielisiä tuloksia, niin suhtautuminen on, niin kuin pääministeri ilmoitti, että me teemme uudet laskelmat ja muutamme näitä ennakko-odotuksia ja odotamme, että sitten saamme paremmat lopputulokset?

Kiinnitin huomiota siihen, että valtiovarainministeri, jolla yleensä on ollut hyvä sydän ja joka esiintyy mielestäni tasapainoisesti ja lämpimästi, ei puhunut lapsiperheiden ongelmasta, joka on ihan todellinen, niin kuin edustaja Östman sanoi. Kerta kaikkiaan lapsiperheiden enemmistössä verotus tulee kiristymään. Se on tosiasia. [Puhemies koputtaa] Se on fakta.

14.36 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sen me kaikki olemme huomanneet, että SDP on eksyksissä, mutta nyt he ovat eksyneet desimaalipilkun väärälle puolelle: nostetaan pääkysymys näissä veroratkaisuissa tuloeroista, kun kuitenkin nimenomaan pieni- ja keskituloisten ja myös suurituloisten palkansaajien verotus kevenee. Hallitus keventää tavallisten työtätekevien, ahkerien pieni- ja keskituloisten palkansaajien verotusta, ja se on hyvä asia.

Mutta kokoomuksen työlinjaan kuuluu myös se, että se, joka nousee aamukuudelta ja menee Alepan kassalle, tienaa enemmän kuin se, joka ei nouse eikä mene, ja tähän tarvitaan myös tuloeroja. Näissä laskelmissa, mihin nyt viitataan, pienituloisimpien tulot vähenivät noin 3 euroa kuukaudessa. Tästä noin puolet tulee tupakkaveron kiristyksestä. Ovatko demarit ja vihreät ja muut sitä mieltä, että mieluummin kevennetään tupakkaveroa kuin työnteon veroa?

14.37 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä ensin puhuttiin siitä, että oppositio puuttuu marginaalisiin asioihin, kun puhumme tuloeroista ja koko budjetin vaikutuksista. Sen jälkeen täällä luetellaan erinäisiä toimia, joilla yritetään kai — Lahtista lainatakseni — esittää sellaiset rätingit, ettei voi kerta kaikkiaan olla nälkä. Mutta juuri ne, mitä te esitätte, ovat marginaalisia, yksittäisiä poimintoja. Ette halua katsoa kokonaiskuvaa, joka on sekä valtiovarainministeriön että eduskunnan tietopalvelulta vasemmiston tilaamien laskelmien perusteella tuloeroja jälleen kasvattava.

Arvoisa rouva puhemies! Jos sitten katsoo verotusta marginaalitasolla, niin kuin te sitä kutsutte, niin kaikkein eniten suhteessa tuloihin veroja maksavat työttömät ja eläkeläiset ja kaikkein vähiten suurituloiset, pääomilla elävät. Tämä ei voi olla oikein, ja kysynkin nyt, valtiovarainministeri Orpo: oletteko valmis puuttumaan [Puhemies koputtaa] vakuutuskuorilla tapahtuvaan verovälttelyyn eli kapitalisaatiosopimuksiin?

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

14.38 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se linja, että verotuksen painopistettä siirretään työn ja yrittäjyyden verotuksesta ympäristölle haitalliseen toimintaan, kulutukseen tai varallisuuteen, on aivan oikea. Mutta verotuksella on myös toisenlainen tarkoitus: verokokonaisuudessa on tärkeää, että sillä pystytään kaventamaan tuloeroja, se on yksi keino estää tuloerojen kasvu liian suuriksi. Sen takia on hyvä, että tämä solidaarisuusveron alaraja pidettiin paikoillaan. Me olisimme myös kunnallisveron perusvähennykseen laittaneet lisää rahaa, koska se suuntautuu sinne kaikkein pienituloisimmille, joita nämä ansiotuloverotarkistuksen veronkevennykset eivät kata. Myös siinä kohtaa se painopiste niille kaikkein pienituloisimmille olisi ollut tässä tärkeää, jotta me estämme tuloerojen liiallisen kasvun.

14.40 **Sami Savio ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuloverotuksen keventäminen on askel oikeaan suuntaan, se on täysin selvä asia. Tällä hallituskaudella jo toteutetut tuloveronalennukset ovat osaltaan vaikuttaneet työllisyyden paranemiseen, ja se on johdunut osin siitä, että työntekijän käteenjäävät tulot ovat kasvaneet, kun bruttopalkka on pysynyt ennallaan.

Tässä on tänään käsittelyssä myös tämä Yle-veron alarajan nosto parlamentaarisen työryhmän esityksen mukaisesti. Se on perussuomalaisten näkökulmasta hyvin myönteinen asia.

Arvoisa puhemies! Kuitenkin edustaja Heinonen tässä edellä totesi, ettei kenenkään verotus kiristyisi. [Timo Heinonen: Työn verotus!] Epäilen kyllä vahvasti tämän väitteen paikkansapitävyyttä. Hallitus päätti näet poistaa verotuksen lapsivähennyksen, mikä voi poistaa keskituloisten lapsiperheiden kukkaroista jopa 400 euroa — edustaja Östman toi tämän hyvin esille. Vielä aivan oma lukunsa ovat nämä esitykset kiinteistöveroprosenttien [Puhemies koputtaa] ala- ja ylärajojen nostoista sekä lämmityspolttoaineiden verotuksen [Puhemies koputtaa] kiristämisestä.

14.41 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänä syksynä on paljon puhuttu siitä, kuuluuko kasvu kaikille. Hallitushan on tähän mennessä keskittynyt perustelemaan, puhumaan kyllä kauniisti siitä, että kasvu kuuluu kaikille, mutta — kuten Zyskiewicz on monta kertaa sanonut — edustaja Zyskiewicz, oikeus omiin mielipiteisiin on, mutta meillä ei voi olla omia faktoja, ja fakta on se, että valtiovarainministeriön oman selvityksen mukaan mitä suuremmat tulot, sitä enemmän veropolitiikasta ensi vuonna suomalainen hyötyy.

Tänään tähän keskusteluun tuli muutos. Nyt hallituspuolueista ei enää edes yritellä peitellä sitä — edustaja Zyskiewicz sanoi sen ääneen — että tuloeroja tarvitaan. Edustaja Zyskiewicz totesi ääneen sen, mitä me olemme täällä kuukausitolkulla penänneet: mikä on hallituksen linja. Hallituksen mielestä, niin kuin edustaja Olavi Ala-Nissilä sanoi, tuloerot ovat tämmöinen marginaalinen asia. [Olavi Ala-Nissilä: En sanonut!] Kokoomuksen Zyskiewicz sanoi, että tuloeroja tarvitaan. Tässä se linjaero on: meidän mielestämme kasvu kuuluu kaikille, tuloerot ja talouskasvu voidaan yhdistää, [Puhemies koputtaa] niin kuin maailmalla on nähty.

14.42 **Ben Zyskiewicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyse ei ole siitä, että tuloerokysymykset olisivat marginaalisia. Ne ovat erittäin keskeisiä kysymyksiä, ja Suomi on yksi kaikkein pienimpien tuloerojen maita maailmassa, ja hyvä niin. Kyse on

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

siitä, että ne vaikutukset tuloeroihin, mitkä ensi vuoden veroratkaisulla on, ovat marginaalisia. Kuten kerroin, tässä pienituloisimmassa desiilissä tulot pienenevät ensi vuonna noin 3 euroa kuussa VM:n laskelman mukaan ja siitä noin puolet tulee tupakkaveron kiristyksestä. Oletteko te sitä mieltä, että meidän pitäisi, koska tupakkaveron regressiivinen vero, mieluummin keventää tupakkaveron ja kiristää progressiivista työn verotusta?

Mitä tulee siihen, että tuloeroja tarvitaan, niin edustaja Lindtman, oletteko eri mieltä siitä, että sen, joka nousee aamukuudelta ja menee Alepan kassalle, on tienattava enemmän kuin sen, joka ei nouse eikä mene? Oletteko tästä eri mieltä? Tähän todella tarvitaan tuloero.

Puhemies Maria Lohela: Nyt siirrytään ministeri Orpon puheenvuoroon, mutta muistutan tässä kohtaa, että tämä istunto päätetään kello 16. Me voimme käydä tätä debattia vaikka siihen saakka. — Ministeri Orpo, enintään 5 minuuttia.

14.43 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Vartia on kaikkein keskeisimmän kysymyksen äärellä. Nimittäin meidän hyvinvointimme ei voi perustua yhtään mihinkään muuhun kuin työntekoon, [Eero Heinäluoma: Oikein!] ja koska näin on, silloin meidän pitää kaikilla ratkaisullamme pyrkiä siihen, että näitä kaikkein tärkeimpiä asioita eli työtä ja sen taustalla olevaa yrittämistä me verotamme mahdollisimman kevyesti, [Välihuutoja vasemmalta] jotta kannattaa tehdä töitä, jotta kannattaa ponnistella, jotta meillä on mahdollisimman paljon työtä, jotta syntyy mahdollisimman paljon verotuloja ja jotta hyvinvointi on mahdollisimman laajaa. [Ben Zyskowiec: Tämä on kokoomuksen linja!] Tämä on hyvin yksinkertaista, ja tätä politiikkaa hallitus noudattaa, kun me olemme tehneet työn verotusta keventäviä ratkaisuja nyt tällä hallituskaudella 1,3 miljardilla eurolla ja ne on painotettu oikeudenmukaisesti pieni- ja keskituloisille.

Ensi vuoden veroratkaisun osalta haluaisin sanoa vielä sen, että työn verotuksen osalta me ainoastaan estämme sen, että kenenkään verotus ei kiristy, ja tämä tehdään kaikissa tuloluokissa. Me emme halua kiristää progressiota nykyisestä maailmanennätysluokasta, ja siksi tämä tehdään kaikille [Eero Heinäluoma: Paitsi lapsiperheille!] ja verotuksen ei anneta missään tuloluokissa kiristyä. — Lapsiperheet, hyvä kysymys. Täällä on siihen jo osuvasti vastattu: Kun tämä lapsivähennys otettiin käyttöön, niin taisi olla lähes yksimielinen eduskunnan valtiovarainvaliokunnan mietintö, jossa todettiin, että tämä ei ole kovin tehokas keino auttaa lapsiperheitä. Siksi me emme nyt sitä priorisoineet vaan teimme massiivisen kevennyksen varhaiskasvatusmaksuihin, lähes 7 000 perhettä vapautuu kokonaan, ja se keskituloinen perhe, jolla on kaksi lasta, saa 1 200 euroa säästöä varhaiskasvatusmaksuissa. Sama kaksilapsinen keskituloinen perhe olisi saanut 200 euroa vuodessa veronkevennystä. Tämä on paljon parempi — jos ette ole sitä vielä ehtineet huomaamaan. [Välihuutoja vasemmalta] Minusta tämä on hyvää politiikkaa. Lapsiperheiden osalta hallituksella on myöskin muita tärkeitä päätöksiä, kuten perhevapaaudistus, josta vihdoinkin pystyttiin päättämään. Olen siitä erittäin tyytyväinen. [Paavo Arhinmäki: Eihän siitä mitään päätetty!]

Progressio edelleen on se tapa, jolla me tasaamme hyvinvointieroja. Progressio on oleellinen osa suomalaista ja pohjoismaista hyvinvointimallia ja olen sen lämmmin kannattaja, mutta joku tolkkua siinäkin pitää olla, koska jos ihmiset eivät opiskele ja jos ihmiset eivät jaksa tehdä töitä ja jos he eivät halua yrittää ja ponnistella, niin ei synny lisäarvoa ja ei ole mahdollisuus pitää yllä sellaista hyvinvointia kuin meillä tässä maassa tällä hetkellä on.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

Mitä tulee tähän verotuksen tiekarttaan, toki sitäkin voi irvistellä, että taaspa selvitetään, mutta minusta on tärkeää, että tutkitaan ja mietitään. Meidän työelämämme muuttuu, globaali talous muuttuu — edustaja Harakka tietää tämän erinomaisen hyvin — ja meidän täytyy huolehtia siitä, että meillä on järjestelmä, joka pystyy keräämään verot myöskin tulevaisuudessa. Me pohdimme sitä, me teemme siihen tutkimustyötä taustalle, ja varmasti suurin osa eduskuntaa arvostaa, että teetämme tutkijoilla analyysia siitä, millaisia malleja muualla on tehty, miten me vastaamme digitalouteen, muuttuvaan työkuvaan, globaaleihin yrityksiin, miten kerätään veroja. Tämä on äärettömän tärkeää työtä, ja siitä kannattaa olla, edustaja Harakka, innostunut. Se ei ole irvistelyn aihe.

Erilaisten sijoitusmuotojen kohtelu, josta edustaja Arhinmäki kysyi, on hallitusohjelmassa, ja selvitys on käynnissä. Tähän pääsemme varmasti palaamaan vielä tämän hallituskauden aikana.

Edustaja Andersson, en lainannut Margaret Thatcheria vaan itseäni. Vasemmiston tutkiva journalismi oli huomannut, että Thatcher on aikoinaan puhunut samalla tavalla, mutta en sitä ihmettele, koska hänellä näyttää olevan samanlainen verolinja. [Välihuutoja vasemmistoliiton ryhmästä] Siis: Verot ovat ihmisten varoja. Ihmiset tekevät töitä ja saavat siitä palkkaa, menetetyistä ajasta. No sitten me yhteiskuntana olemme päättäneet, että me verotamme sitä, jotta voimme huolehtia yhteiskunnan erilaisista tarpeista, ja verotamme vielä progressiivisesti. Mutta mitä vähemmän voimme ottaa, sen hienompaa politiikkaa se on, ihmisten puolesta tehtävää politiikkaa. Erityisesti haluan, että me kiinnitämme tässä politiikassa huomiota keskituloisiin, tavallisiin palkansaajiin, jotta he haluavat ja jaksavat tehdä töitä, nousta aamulla, opiskella, kehittää itseään, tai pienyrittäjiään, jotta hän palkkaisi sen ensimmäisen työntekijän töihin, jotta pyörät pyörivät.

Viimeisenä, hyvänä uutisena niille kaikille, jotka eivät ole vieläkään huomanneet: Suomen talous kasvaa ennätystahtia! Suomen talous kasvaa ennätystahtia: ihmiset työllistyvät, työpaikkoja syntyy, verotulot kasvavat. [Kari Uotila: Hallituksesta riippumatta!] Tämä on iso kuva, edustaja Lindtman: talous kasvaa, työllisyys paranee, hyvinvointi vahvistuu. Se on hallituksen työllisyys- ja talous- ja veropolitiikkaa. Se toimii, ja sitä me jatkamme.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan debattia.

14.48 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, puheenjohtaja! Ministeri Orpolle vastakysymys: Jos tavoitteena on se, että työtä ei veroteta ja varsinkaan hyvätuloisia, niin miten tämä hyvinvointiyhteiskunta rahoitetaan, miten pidetään julkiset palvelut korkeatasoisina, hoito ja ilmainen koulutus? Eihän se ole pelkkää pahantahtoisuutta, että keräämme verovaroja, jotta voisimme julkisia palveluja ylläpitää. Mutta tämän hallituksen tavoitteena on heikentää julkisia palveluita niin, että ihmisillä on sellainen olo, että he eivät saa verorahoilleen vastinetta. [Ben Zyskiewicz: No ei todellakaan!]

Yritysverotuksesta ovat jo istuneet työryhmät, ja tässä äsken kehuitte tutkimusta ja asiantuntemusta. Miksi te ette näitä korkeimpia asiantuntijoita voineet uskoa, kun he esittivät pieniä korjauksia? Tämä hallitus on halvaantunut. Se, että kenenkään verorasitus ei saisi kasvaa, johtaa siihen, että mitään uudistuksia ette voi tehdä. Miksette usko edes omia asiantuntijoitanne?

14.49 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä nyt vaan tämä iso kuva on se, että meillä talous kasvaa, työllisyyskehitys paranee, koko ajan

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

työttömiä on vähemmän. Me olemme aivan oikeaan suuntaan menossa. [Välihuutoja vasemmalta]

Mitä tulee veroprogressioon, niin hyvätuloiset maksavat suhteessa huomattavasti enemmän veroja kuin mitä maksavat pienempituloiset. Sen takia meillä on progressio olemassa ja hallitus toimii sikäli kuten edeltävätkin hallitukset. Tässä ei suurta muutosta ole. Käänte on siis tapahtunut parempaan kaiken kaikkiaan.

Mitä tulee työn verotukseen, niin sen tulee aina olla kannustavaa. Ansiotuloverotus kevenee tämän hallituksen ansiosta kaikissa tuloluokissa.

Ja hyviä asioita on pienituloisille ja perheille, varhaiskasvatusmaksujen keventäminen muun muassa. Se on merkittävä asia: maksuttomaan varhaiskasvatukseen yli 6 700 perhettä enemmän kuin mitä on ollut.

Varainsiirtoveron poistuminen edesauttaa sukupolvenvaihdoksia, tuo maatalouden ahdinkoon sitä kaivattua draivia myöskin, että siellä pystytään yhtiömuoto muuttamaan nyt tehokkaasti. [Puhemies koputtaa] Tätä on koko 2000-luku suunniteltu ja nyt se tehdään. [Timo Harakka: Poistuuko varainsiirtovero? Tämä oli uutta!]

14.50 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hienoa, että täällä kannetaan huolta lapsiperheistä ja keskituloisista, ja vielä kun siihen liitettäisiin sanat "ruuhkavuosissa elävät keskituloiset", niin olisimme oikealla tiellä. Yhä useampi ruuhkavuosissa elävä keskituloinen huolehtii myös ikääntyneistä vanhemmistaan, jos ei lähellä niin etänä. Täällä on jo monta kertaa nostettu esille lapsiperheiden asiat ja maksuton varhaiskasvatus. Milloin me ryhdyimme puhumaan maksuttomasta vanhustenhoidosta ja siitä, että annetaan sinne resurssia niille, jotka sitä kipeästi tarvitsevat? Yhä useampi eläkeläinen elää köyhyyydessä.

Viime eduskuntakaudella hallitus teetti selvityksen verottomasta omaishoidon tuesta. Minä kysyisin teiltä, ministeri: mille kuulostaisi se, että omaishoidon tuki olisi verotonta? Se on pieni raha verrattuna siihen, miten suuren avun he tekevät yhteiskunnalle, niin kuin myös siihen, kuinka paljon he loppujen lopuksi tienaaavat. Se olisi iso [Puhemies koputtaa] kädenojennus niille ihmisille, jotka kipeästi tarvitsevat rahaa.

14.51 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä epäiltiin, että asioita ei katsottaisi suuressa kuvassa. Kuitenkin fakta on se, että suurin eriarvoisuusongelmamme on korkea työttömyys. Tällä vaalikaudella, kun katsotaan, mitä toimenpiteitä on saatu aikaiseksi, työllisyys on kasvanut 36 000 henkilöllä ja edelleen tämä työn linja puree, niin kuin täällä aikaisemminkin on jo kuultu. On äärimmäisen tärkeää, että kannustetaan työntekoon palkkaveroa alentamalla ja että työn tekeminen, eteenpäin pyrkiminen ja ahkeruus sekä oman osaamisen kehittäminen on ihmiselle aina kannustavampaa kuin sen tekemättä jättäminen. Työn verotuksen keventäminen on talouspoliittisesti järkevä rakenneuudistus kaikissa suhdannetilanteissa ja vahvistaa työllisyyttä ja talouskasvua. Tämän vuoksi hallituksen linjaukset ovat tässä tilanteessa erityisen tarpeellisia.

14.52 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oikeudenmukaisuutta voi tarkastella tietenkin monelta kantilta. Jos ajatellaan vaikka veroprosentteja, niin VM:n oman tilaston mukaan 12 000 euroa vuodessa hankkinut työtön maksoi keskimääräisellä kunnallisveroasteella vuonna 2016 veroa 21 prosenttia, palkansaaja maksoi 8,5 prosenttia. Se on erittäin hyvä sen pienituloisen palkansaajan kannalta, mutta kyllä se työ-

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

tön, joka maksaa 21 prosenttia, kokee pikkasen katkeruutta, varsinkin jos sitä vertaa siihen, että listaamattomien yhtiöiden omistajat nauttivat tällä hetkellä kohtuutonta veroetua, jota kaikki asiantuntijat ovat vaatineet korjattavaksi, jota hallituksen ministeri Orpon asettama työryhmä helmikuussa ehdotti korjattavaksi. Mitään ei tapahdu. Kyllä näitä raken-teissa olevia epäoikeudenmukaisuuksia on tosi paljon. Itse asiassa hallitushan ottaa tule-vien sukupolvien maksettavaksi lisää velkaa mahdollistaakseen hyvätuloisille verohelpo-tuksia. [Ben Zyskowicz: Te ottaisitte vielä enemmän!]

14.53 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella-kin työllisyys paranee kohinalla, ja muistan vuosi sitten keskustelut tuolla toisessa salissa, kun keskusteltiin näistä työllisyystilanteista, niin oppositio huusi silloin kurkku suorana, että eivät nämä toteudu nämä teidän tavoitteenne, ei niitä työpaikkoja synny. Nyt me tie-dämme, että niitä syntyy ihan oikeasti. Suomen kasvu on tällä hetkellä Euroopan parhaasta päästä. Olkaamme siitä iloisia, älkäämme kaivoko mörköjä sieltä nurkan takaa.

Mutta katsokaapa viime vaalikautta, kaksi ongelmaahan siellä oli: toinen oli työttömyy-den raju kasvu, valtion menojen valtava kasvu, velanoton kasvu, ja todellinen murhenäy-telmähän nähtiin kuntataloudessa, koska te ajoitte kuntatalouden sellaiseen tilanteeseen, että moni kunta oli menossa konkurssiin. Ja kaikkein pahin hommahan siinä on se, että kun kuntataloutta leikataan rajulla kädellä, niin silloin kärsivät juuri ne pienituloiset lapsiper-heet ja ne, joille kunnan palvelut ovat aivan elintärkeitä. Kun te puhutte asioista, niin nos-takaa reilusti tosiasiat esille. Totta kai pienistä marginaaleista voi aina väitellä, mutta iso linja on suurin piirtein tässä.

14.55 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on mielestä-ni aika kuvaava päivä, että täällä ensin Zyskowicz kertoo, että tuloeroja tarvitaan, ja sitten ministeri Orpo sanoo, että Thatcher teki aikanaan kokoomuslaista politiikkaa, tai miten päin se nyt menikään, mutta yhtä kaikki: kaikki ymmärrämme, mistä on kysymys näiden lauseiden jälkeen.

Tietenkin tämä on ilon päivä kokoomukselle, koska täällä myös keskustapuolueen edus-tajat kilpaa kehuvat kokoomuslaista veropolitiikkaa. [Välihuutoja] Olen ollut hyvin järkyt-tynyt näistä puheenvuoroista, mitä keskustalaiset täällä puhuvat. Niistä on kuulkaa alkio-laisuus hyvin kaukana, niin kaukana, etten kyllä voi kauempana nähdä niiden olevan. Edustaja Ala-Nissilä täällä puhui, että tuloerot ovat marginaalinen kysymys. [Olavi Ala-Nissilä: En niin sanonut!] En voi tätä ymmärtää. Mutta yhtä kaikki: tämä on nykykeskus-tan kylmä, oikeistolainen linja.

Puhemies! Mutta se tässä kokoomuksen tuulettelussa kyllä hämmentää, että enää ko-koomus ei välitä edes lapsiperheistä. [Puhemies koputtaa] Kyllä minä uskon, että edustaja Heinosellakin on paljon lapsiperheitä äänestäjinä... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

14.56 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Kun puhuin marginaalista ajattelus-ta, tarkoitin juuri sitä, että talouden suuri kuva unohtuu: se, että työllisyys kasvaa ja olem-me siitä linjasta, mikä viime vaalikaudella oli menossa — olimme itse asiassa kuilun par-taalla, ja jos olisi jatkettu sillä tavalla, leikkaaminen olisi jatkuvasti jatkunut — saaneet ai-kaan käänteen. Tämä on se suuri asia, ja tämä meidän pitäisi nähdä. En minä puhunut, että tulonjakovaikutukset ovat marginaalisia. Me katsomme verojaostossa varmasti näitä tark-

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

kaankin, mitä kaikki nämä päätökset tarkoittavat, ja keskustalle on oikeudenmukaisuus tärkeää. Me haluamme osallistavaa talouskasvua, johon otetaan kaikki mukaan. Mutta nousuvesi nostaa kaikkia laivoja, laskuvesi yleensä laskee kaikkia laivoja. Se, että talous lähtee vahvaan kasvuun, on tärkeää, ja keskusta kyllä puolustaa köyhän asiaa tänäkin päivänä, me puolustamme sillä tavalla, että suomalaisilla on töitä tällä hetkellä. [Välihuutoja vasemmalta]

14.57 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toki verotuksella on monta tavoitetta, ja verotus on tietysti kokonaisuus. Työnteon edistäminen on tärkeä asia, mutta ei pidä myöskään unohtaa tätä tulonjakonäkökulmaa ja sitä, miten palveluita rahoitetaan. Sitten on myös ilmastonmuutoksen pysäyttämisen näkökulma, jota ei pidä myöskään unohtaa.

Vaikuttaa valitettavasti siltä, että tämä hallitus on unohtanut monta verotuksen päätavoitetta. Jos mietitään, mitä tässä on tapahtunut, niin tuloerot ovat todellakin kasvaneet. Tämän sanoo Nordean ekonomisti ja tämän sanoo tietopalvelu. Ympäristölle haitallisten tukien määrä jatkaa nousuaan. Lisäksi tehottomista yritystuista ei ole leikattu. Jos me mietimme yritysten tällaista tasavertaisuutta ja sitä, että kohdellaan kaikkia samalla tavalla, niin se ei myöskään etene. Tässä on monta [Puhemies koputtaa] kysymystä, jotka ovat au-ki.

14.58 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Täällä on käytetty tätä nousu-
vesi-metaforaa ja ajateltu, että nousuvesi nostaa kaikkia veneitä, mutta tosiasiallisesti tässä hallituksen politiikassa pieni- ja keskituloiset perheet ovat kuin pieni paatti vuoksen ja luoteen välissä. Elikkä toisille perheille kompensatio osuu ja toisille — täällä edustaja Östman nosti esille esimerkiksi nelilapsisen yksinhuoltajan — sitten tappiota tulee se 160 euroa tällä hallituksen kompensatiopolitiikalla ja sitten toisaalta lapsivähennyksen poistamispolitiikalla.

Mutta olisin vielä jatkanut tästä, että sinällänsä pidän tärkeänä, että nämä indeksitarkastukset työn verotukseen on tehty ja sitä kautta estetään, että verotus ei todellakaan lähde kirstymään työnteon puolella, mutta miksi näitä samoja indeksitarkastuksia ei voida tehdä etuuksien puolella? Miksi tämä nousuvesi ei saa nostaa kaikkia? Minkä tähden tapahtuu niin, että eläkeläisten etuudet ja lapsilisät niitten jäädytysten ja leikkausten, indeksileikkausten, johdosta eivät tässä noususuhdanteessa sitten seuraa perässä? Eli tässä on se suurin [Puhemies koputtaa] syy, minkä takia tulojakopolitiikka on tällä hetkellä epäoikeudenmukaista.

14.59 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tosi tärkeää keskustelua, mutta täällä on myös ilma sakeanaan niin paljon tahallista ja varmaan tahatontakin väärinymmärrystä, että silmiä melkein häikäisee.

Tässä on puhuttu paljon tuloeroista. Totta kai me kaikki pidämme tärkeänä, että Suomi on tulevaisuudessakin pienien tuloerojen maa, kuten se tällä hetkellä on. Se, mitä uskoisin, että täällä edustaja Zyskowiec muun muassa on yrittänyt sanoa, on se, että kun katsotaan sitä isoa kuvaa, muutokset ovat niin marginaalisia, että niitä ei voida pitää suurina muutoksina. Toisekseen se, mitä hallitus nimenomaan yrittää tehdä, on se, että on aina kannattavaa mennä töihin. Mielestäni täällä on myös ollut raikkaita puheenvuoroja oppositionkin

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

suunnalta siitä, että meidän veropolitiikkamme nimenomaan kaipaa ehkä vieläkin rajumpaa uudistumista, jotta meillä olisi aina kannattavaa tehdä töitä.

15.00 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ei ole kyse mistään tahallisuudesta vaan ymmärtämisestä vaan siitä, että hallituksen puheet ovat ristiriitaisia. Toiset teistä sanovat, että tuloerojen kasvua tarvitaan, mutta monet sanovat, että tuloerojen kasvua ei nähdä hyvänä asiana, ja silti te teette veropoliittisia ratkaisuja, jotka kasvattavat tuloeroja. Tämä trendi on aivan selkeä.

Toiseksi ministeri Orpo tässä sanoi, että verotuksen progressio on tärkeä periaate, ja samassa puheenvuorossa ministeri Orpo sanoi, että työn verotusta pitää keventää mahdollisimman paljon. Malli, jossa siirrytään työn verotuksesta kulutusveroihin, jotka ovat tasaveroluontoisia, vähentää verotuksen progressiota kokonaisuudessaan. Se muuttaa sen tulojaollisesti regressiiviseksi, mikä tarkoittaa sitä, että pienituloiset maksavat suhteessa tuloihin enemmän. [Ben Zyskowicz: Kertokaa se vihreille!] Mikä tämä kokoomuksen kokonaiskuva on, mikäli tavoite on vähentää työn verotusta mahdollisimman paljon? Missä verotuksen progressio sitten jatkossa koostuu ja syntyy?

15.01 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Verotuksella on monia tehtäviä. Sen tehtävä on tukea investointeja, kasvua, työllisyyttä mutta myös tasata tuloeroja. Kiinnittäisin kolmeen asiaan huomiota:

Jos me haluamme, että veropohja vankistuu, se tarkoittaa työllisyysasteen nostamista. Yhden prosentin työllisyysasteen nostaminen tuo 800 miljoonaa hyvää julkiseen talouteen. Tämä on tärkein asia myös julkisten palvelujen turvaamisen kannalta.

Toiseksi, kiky-ratkaisun yhteydessä tehtiin myös palkkaverotuksen keventämiseen liittyviä ratkaisuja. Jos niitä ei olisi tehty, palkansaajien ostovoima olisi laskenut, ja sillä olisi ollut kielteisiä vaikutuksia kasvuun ja työllisyyteen.

Ja kolmas liittyy tulevaisuuteen. Jos työ polarisoituu automaation, robotisaation, tekoälyn, kaikkien seurauksesta, niin voi käydä niin, että tulee pienipalkkaista työtä ja kovan osaamisen työtä. Jos keskiluokkainen ja keskipalkkainen työ vähenee — nämä keskipalkkaiset ihmiset [Puhemies koputtaa] maksavat tässä maassa verot — niin mistä me keräämme tulevaisuuden verot, jos näin käy?

15.02 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on ollut aikamoinen konsensus jo pitkän aikaa siitä, että pienituloisten ja vähän pienituloisia korkeampituloistenkin ansiotuloverotus pidetään kevyenä, eikä tämä hallitus ole millään tavalla siitä linjasta poikennut. Mutta kuten valtiovarainministeri Orpo tuossa sanoi, niin Suomessa on kyllä maailman korkeimpia progressiivisia ansiotuloverotuksia tällä hetkellä, ja voisin tuonne sosiaalidemokraattien puolelle todeta, että tämä hallitus on itse asiassa vahvistanut sitä linjaa, sillä kun te panitte solidaarisuusveron alarajan 90 000 euroon vuodessa, tämä hallitus pudotti sen noin 73 000 euroon. Eli tälläkin tavalla on otettu kyllä huomioon oikeudenmukaisuutta.

Suomi tarvitsee yrittäjiä ja työnantajia, ja tätä ei kannata unohtaa. Pitkään talouselämässä vaikuttanut ystäväni totesi, [Puhemies koputtaa] että ilman rikkaita ei kuitenkaan miinäkään yhteiskunta tule toimeen.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

15.03 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitääkö olla kannattavaa mennä pienipalkkaisiin töihin? Totta kai pitää olla. Mutta edustaja Zyskowicz, jos te olisitte tätä mieltä, niin sen sijaan, että te olette antaneet uusia veroetuja heille, jotka perivät miljoonaperintöjä, sen sijaan että te olette antaneet uusia veroetuja apteekkareille, kaikkein varakkaimmille henkilöyhtiöille, [Eduskunnasta: Höpö höpö!] suurmetsänomistajien metsälahjan saajille, te olisitte antaneet nimenomaan tälle Alepan kassalla olevalle perheenisälle tai -äidille. Mutta mitä te teette? Sen sijaan te otatte rahaa sieltä. Perheenisän tai -äidin, jolla on lapset koulussa, verotus Alepan kassalla kiristyy, ja samaan aikaan veroedut apteekkareille, miljoonaperintöjen saajille ja suurmetsänomistajille jatkuvat. Edustaja Zyskowicz, te puhutte kauniisti ihmisistä, jotka tekevät pienellä palkalla työtä vaikkapa siellä Alepan kassalla, mutta missä ovat ne teot? Oikaiskaa verotusta. — Siihen, että työ on kannattavaa siellä Alepan kassalla, ei tarvita lisää tuloeroja vuosi vuodelta.

15.04 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Lindtman aikaisemmin totesi, meillä ei ole oikeutta omiin faktoihin. Eli pienituloisten, noin 2 000 euroa kuussa tienavien, verotus kevenee ensi vuonna [Pia Viitanen: Lapsiperheillä ei!] hallituksen tekemien ratkaisujen perusteella.

Sitten edustaja Andersson: Ei tarvitse olla huolissaan. Kyllä työntekoa verotetaan jatkossakin. Mutta on aivan oikein pyrkiä siihen, että painopistettä siirretään työnteon verotuksesta haittojen ja kulutuksen verottamiseen. Tässä asiassa vihreät ajavat sujuvasti kaksilla raiteilla: yhtäältä korostavat, että mieluummin työnteon verotuksesta kulutuksen ja haittojen verotukseen, mutta toisaalta sanovat, että ei missään tapauksessa veroratkaisu saa tuloeroja aiheuttaa. Miten te, vihreät, yhdessä toteutatte sen, että te siirrätte painopistettä työnteon verottamisesta esimerkiksi haittojen ja kulutuksen verottamiseen ilman, että sillä on kielteisiä tulonjakovaikutuksia? Edustaja Andersson voi kertoa, miten asia oikeasti on.

15.06 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on syytä pitää mielessä, että keskeisiä ongelmia tässä isossa kuvassa ovat pienituloisuuden kasvu, työttömyys, suhteellisen ja absoluuttisen köyhyyden lisääntyminen ja yhteiskunnan kiihtyvä eriarvoistuminen. [Ben Zyskowicz: Te puhutte viime vaalikaudesta!]

Arvoisa puhemies! Suomen Pankin mukaan tuloerot ovat kasvaneet 80-luvulta alkaen useimmissa kehittyneissä talouksissa. Suomi ei tee poikkeusta. Tuloerot ovat edelleen hurjasti paljon suuremmat kuin mitä ne olivat 60- ja 70-lukujen hyvän kehityksen jälkeen. Emme ole saaneet sitä hyvää takaisin. [Keskustan ryhmästä: Ne nousivat silloin kun vihreät tulivat hallitukseen!] Ministeri Orpo, pidätekö tätä tuloveroesitystänne tästä näkökulmasta oikeana ja riittävän vahvasti kaikkien suomalaisten hyvinvointiin ohjaavana? Valtiovarainministeriö kuitenkin toteaa muistiossaan hallituksen esittämien tuloverojen tuloerovaikutuksista näin: "Ehdotettujen muutosten yhteenlaskettu vaikutus on lievästi tuloeroja kaventava. [Puhemies koputtaa] Vaikutus on kuitenkin pieni, vain miinus 0,01 prosenttiyksikköä."

15.07 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Verotuksella voidaan kannustaa ja palkita työn tekemistä ja yrittämistä, ja näin pitää tehdä. Sen sijaan niitä ihmisiä, joilla ei ole verotettavaa tuloa, ei voida verotuksella hoitaa. On tärkeää, että nyt, kun talous kasvaa ja verotulot lisääntyvät, muistetaan ne, joilta on leikattu raskaasti ja jotka ovat kaikkein heikoimmassa asemassa. Tässä tilanteessa on siis suunnanmuutoksen

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

paikka tänä päivänä. Se vanha periaate, että verotetaan raskaammin sitä, mikä on huonoa, tarpeetonta tai haitallista yhteiskunnalle ja ihmisille, ja toisaalta verotetaan kevyemmin sitä, mikä on hyödyllistä ja tarpeellista ihmisille ja yhteiskunnalle, on hyvä periaate. Se johtaa siihen, että saastuttamista, keinottelua, terveyden vaarantamista verotetaan raskaammin mutta työtä, yrittämistä ja esimerkiksi lasten asemaa vahvistetaan kevyemmällä verotuksella.

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministeriä vielä edustaja Tolppanen.

15.08 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ehkä hyvä muistaa, että pienituloisuusraja Suomessa on 1 185 euroa, ei 2 000 euroa. Sen lisäksi voitte olla ihan huolissaan siellä oikealla reunalla: Perustytömyysturvalla elävälle ihmiselle jää asumismenojen jälkeen 71 prosenttia sellaisesta minimitulosta, millä pitäisi tulla toimeen. Tämän rajan alapuolella Suomessa elää liki puoli miljoonaa ihmistä, ja heihin kuuluvat muun muassa kaikki takuueläkeläiset. Kaikkiaan meillä on köyhyysrajan alapuolella eläviä ihmisiä tällä hetkellä 639 000.

Näihin kaikkiin ihmisiin, joista nyt puhun, ei valtion vero-ohjelma yllä sen takia, että he eivät maksa valtionveroa. Mutta sen sijaan heitä koskettavat työttömyysturvan leikkaukset, lapsilisien leikkaukset, erilaiset muut tasaverokorotukset ja muut korotukset, mitä on tullut esimerkiksi asunnon vuokraan tai tonttimaksuun tai muuhun tällaiseen. Nämä ovat, ministeri Orpo, niitä ihmisiä, [Puhemies koputtaa] joille minä pyytäisin apua.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo seuraavaksi, enintään 5 minuuttia.

15.09 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin vielä tähän tuloerokeskusteluun. Se Gini-kertoimen muutos VM:n arvion mukaan on siis 0,01 prosenttiyksikköä. Se on hyvin pieni, käytännössä neutraali. Voisi käyttää tällaista ilmaisuja. Ja minusta se on hyvä siinä tilanteessa, että talous kasvaa, koska niin vahvan talouskasvun aikana, jollaisessa me nyt olemme tällä hetkellä, tuloterot tuppaa kasvamaan enemmän. [Olavi Ala-Nissilä: Mutta niinhän ne tekivät Lipposen hallituksen aikana!] Joka tapauksessa tämä päätösperusteinen tuloerojen kasvu on lähes neutraali. Mutta näissä laskelemissa ei oteta huomioon dynaamisia vaikutuksia: sitä, että talous kasvaa ja ihmiset työllistyvät. Niitä ei ole otettu näissä huomioon, joten ne kannattaa siis huomioida.

Jälleen kerran palaan taas siihen, kuten tekin palaatte omaan agendaanne, että talous kasvaa ja työllisyys paranee. Se on paras keino eriarvoisuuden poistamiseen, hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden turvaamiseen, tulonsiirtojen takaamiseen myöskin jatkossa, sen eläkelupauksen lunastamiseen ja sen palvelulupauksen lunastamiseen, jotka on hyvinvointiyhteiskunnassa annettu. Ainoastaan korkea työllisyysaste, kuten edustaja Ihalainen sanoi, takaa tämän, ja siksi työ ja työn linja ovat hallituksen talous- ja hyvinvointipolitiikan ydin ja ytimessä. Ja siksi tämä veroratkaisu, jota me nyt käsittelemme ja joka painottuu työn verotuksen kiristymisen estämiseen, on niin oleellinen osa meidän politiikkamme valittua linjaa. Mahdollisimman monelle ihmiselle töitä, mahdollisimman alhainen kynnys ottaa työtä vastaan — se on hyvää ja järkevää talouspolitiikkaa. Ja veropolitiikka tukee sitä talouskasvua, jossa me nyt tällä hetkellä elämme.

Sitten muutamia kommentteja.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

Valtiovarainministeriön verotyöryhmä, joka työskenteli, tosiaan päätyi siihen, että pienten ja keski suurten listaamattomien yritysten verotusta olisi kiristetty 200—300 miljoonalla eurolla. Me olimme yksiselitteisesti hallituksessa sitä vastaan. Pienet ja keski suuret yritykset ovat juuri ne, joihin me kaikkien eniten odotamme, että uusia työpaikkoja syntyy. Ne ovat niitä, joista me uskomme, että syntyy uusia menestystarinoita, tuhansien ihmisten työpaikkoja. Siksi ei olisi mitään järkeä tässä tilanteessa, jossa meidän kilpailukykyämme on parantunut ja monet näistä pk-yrityksistä pyrkivät kansainvälisille markkinoille, että me asettaisimme esteitä heidän työnsä kasvuille. Siksi me emme toteuttaneet näitä virkamies työryhmän esityksiä. Ja tämä työryhmä on eri asia kuin tiekartta-asia, koska se keskittyy yritysverotuksen uudistamiseen. Niitä ei kannata sotkea keskenään. Tiekartassa nimenomaan valmistaudutaan siihen, että työelämä ja verotus kokonaisuudessaan ovat niin suuressa muutoksessa, että huolehdimme tulevasta veropohjasta.

No, sitten indeksitarkastus, edustaja Essayah kysyi siitä: Kyllä tehdään. Se on hallitusohjelmassa määritelty. Tehdään asteikkoihin tarkastus kaikkina vuosina. Vuodelle 2018 se on 200 miljoonaa euroa, johon on laskettu muistaakseni puolentoista prosentin inflaatio taustalle.

Solidaarisuusvero: Tämä alarajan säilyttäminen 73 000:ssa, on yksivuotinen, kuten voitte nähdä. Hallituksen lähtökohtana on, että ratkaisu on kaksivuotinen, mutta vuoden 19 veroratkaisu tehdään yhtenä kokonaisuutena vajaan vuoden päästä budjettiriihessä. Nyt me teemme yhden vuoden ratkaisun siltä osin. [Antti Lindtman: Miksi ei lapsiperheiden osalta myös?]

Vielä kerran totean lapsiperheiden osalta: Ei tätä voi katsoa vain yksi rivi kerrallaan, vaan pitää katsoa lapsiperheiden kokonaisuutta. Ja väitän, että varhaiskasvatusmaksujen alentaminen on monta, monta kertaa suurempi ja vaikuttavampi toimenpide, todella vaikuttava toimenpide. [Antti Rinne: Entäs ne, joilla ei ole lapsia?] — Tämä on nimenomaan haluttakin suunnata lapsiperheille. Lapsiperhe on sellainen, missä on lapsia. — Me haluamme purkaa tässä samalla kannustinloukkuja, jotka ovat yksi meidän keskeisiä huolenaihteitamme, että kun meillä aukeaa työpaikkoja, niin se työ kannattaa ottaa vastaan. Tämä on tähän mennessä tehdyistä päätöksistä merkittävin yksittäinen kannustinloukkuja purkava päätös. Ja minä toivon, että perhevapaa uudistuksella saadaan sitten seuraavat askeleet myöskin naisten työllisyysasteen osalta.

Köyhyys: Se on niin, että paras tapa estää köyhyyttä, auttaa heikommassa asemassa olevia ihmisiä, on pitää huolta julkisesta taloudesta. Siksi meidän pitää noudattaa tiukkaa finanssipolitiikan linjaa. Siksi me emme voi perua päätöksiä indeksitarkistusten jäädyttämisestä. [Puhemies koputtaa] Kun me huolehdimme julkisesta taloudesta, niin meillä on varaa huolehtia [Puhemies koputtaa] myöskin meidän köyhimmistä ja heikoimmista ihmisistämme.

Puhemies Maria Lohela: Ja nyt jatketaan debattia.

15.14 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz, kun me puhumme tässä salissa tuloeroista ja tuloerojen kasvusta ilmiönä, niin me emme puhu siitä, mikä on se pankkitilin saldo työttömän tai Alepan kassan, näiden ihmisten välillä. Viime viikolla me keskustelimme tässä salissa opiskelijoiden asumistuesta ja kysyitte silloin, mistä oikein on kyse, ja silloin toimitin teille materiaalia. Voin toimittaa teille myös materiaalia tuloerotutkimuksesta, kun selkeästi sille on tarvetta.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

Kuitenkin tästä viimeisimmästä kysymyksestänne: Minun mielestäni se oli ihan oleellinen. Esititte sen vihreille, ja haluaisin kyllä saada siihen vastauksen. Mitä linjaa vihreät ajavat? Haluatteko te kaventaa tuloeroja, kun kuitenkin verotuksen puolella vain osa verotuksessa on progressiivista ja kulutusverojen kiristäminen iskee kaikkein pahiten juuri kaikkein pienituloisimpiin? Eli tähän mielelläni haluaisin kuulla vastauksen.

15.15 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä tilaisuus päästä vastaamaan nyt molempiin suuntiin.

Jos me kevennämme pienituloisten ihmisten verotusta, jos me poistamme esimerkiksi työnantajamaksuja, kevennämme verotusta siellä, niin sehän kasvattaa progressiota, vai mitä? Toisin sanoen, jos me rahoitamme tämän nostamalla välillisiä veroja, niin taakka siirtyy hyvätuloisille, joilla verotus ei ole keventynyt mutta siihen tuli vielä välilliset verot päälle.

Sen lisäksi kun puhutaan tuloeroista, ei ole hyvä tilanne, että se ylin kymppidesiili lähtee karkaamaan. Se on huono juttu yhteiskunnan vakaudelle. Mutta jos ykkösen ja kakko- sen välillä tulee enemmän eroa, sinne tulee se kannustin, ja niitä kannustimia on pakko katsoa, koska jos ei ole kannustinta tarttua toimeen, niin hyvinvointiyhteiskunta, tämä yhtälö, muuttuu mahdottomaksi. Tällä hetkellä se kannustin ei ole riittävän hyvä.

Pienituloisten tukia ei voi leikata ja [Puhemies koputtaa] pienituloisille ei voi vaatia maksettavaksi korkeampaa palkkaa, koska silloin he eivät työllistyisi, joten se työkalu, mitä voidaan käyttää, on se, että kevennetään verotusta, poistetaan työnantajamaksut [Puhemies koputtaa] tai vaihtoehtoisesti tulonsiirtoja pienituloisille ihmisille.

15.16 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Marinille kiitos toimittamastanne materiaalista. En puhunut siitä, mikä on työttömän tai Alepan kassalla olevan työntekijän pankkitilin saldo, vaan puhuin samasta, mistä edustaja Vartia puhui, kun hän sanoi ensimmäisen ja toisen desiilin välillä olevasta tuloerosta. Eli puhuin siitä, että sen, joka nousee aamukuudelta ja menee Alepan kassalle, on saatava käteen enemmän kuin sen, joka ei nouse eikä mene. Tämä on myös, edustaja Uotila, vastaus teille, kun kysytte, että miksi työttömyysturvatulosta ei saa tehdä samoja vähennyksiä kuin palkkatulosta. Siksi, että halutaan suosia palkkatuloa.

Mitä vihreisiin tulee, edustaja Vartia selvitti asian hienosti — puututaan vaan työnantajamaksuihin. Mutta kun vihreät sanovat, että painopistettä on siirrettävä työnteon verottamisesta kulutuksen ja haittojen, kuten tupakoinnin ja muiden, verottamiseen, niin tämä vaikuttaa kielteisesti Gini-kertoimeen. Miten te samalla olette huolissanne siitä kehityksestä? Jospa edustaja Yanar kertoisi sen puolen vastauksen. [Ozan Yanar: Ilman muuta!]

15.18 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä pidän ihan kohtuullisena, että sitä Alepan kassaa tai sitä lastentarhanopettajaa, joka hankkii 2 200 euroa kuukaudessa ja jolta te olette vieneet nyt lomarahosta kolmanneksen, ei veroteta kohtuuttoman kovasti vaan mahdollisimman kevyesti. Mutta puutuinkin siihen, että kun samaan aikaan vuoden 2016 VM:n tilastojen mukaan työtöntä, joka ansaitsee vain 12 000 euroa vuodessa, verotetaan keskimääräisellä kunnallisprosentilla 21 prosenttia ja saman tulon vuodessa saanutta palkansaajaa vain 8,5 prosentilla, [Ben Zyskowiec: Jotta sille jäisi enemmän käteen!] niin onko tämä ero kohtuullinen? Ei se ainakaan sen työttömän mielestä ole. [Ben Zyskowiec: Jotta sen kannattaisi mennä töihin!] Sitten lisäsin siihen, että samaan ai-

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

kaan meillä on muun muassa pääomaverotuksessa porsaanreikiä, kun tulomuotoa vaihtamalla pystytään pääsemään tosi suurillakin tuloilla aivan yhtä suureen verotukseen kuin mitä se työtön joutuu maksamaan siitä 12 000:n vuositulosta.

15.19 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Verotuksen painopisteen siirtäminen tuloverotuksesta pääomaan, kulutukseen ja saastuttamiseen voi tehdä tosi monella tavalla. Ei tietenkään pidä siirtää kaikkea kulutukseen. Voin antaa muutaman esimerkin: Esimerkiksi kiinteistöveron nostaminen, josta taloustieteilijät ovat laajasti puhuneet, voi olla yksi näkökulma. Se voi olla jopa progressiivinen, kuten sitä on joskus työryhmissä ehdotettu. Osinkoverotuksen kiristäminen ottaa suoraan kymppidesiililtä, se on myös vaihtoehto. Pääomaverotus on myös vaihtoehto. Eli tässä on muutama esimerkki.

Voisin vielä esittää kysymyksen ministerille näistä fossiilisten tuista, kun puhutaan verotuksesta. Aikooko hallitus toteuttaa parempaa, ilmastoystävällistä veropolitiikkaa? Siellä on monia tukia, jotka maksavat aivan valtavasti meille kaikille. Aiotteko tehdä asialle jotain?

15.20 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kenenkään kansalaisen ei pidä joutua tilanteeseen, että miettii, kannattaako tai voiko ottaa työtä vastaan vai ei. Jos joku ottaisiikin työtä vastaan, niin hetken kuluttua hän miettii, mihin viidakkoon joutuu, saako tukia enää sen jälkeen, kun se työ loppuu.

Jos ajattelee pienituloisia eläkeläisiä ja omaishoitajia, heidän tilanteensahan on todella karu tällä hetkellä. Mielestäni voisi ajatella, että omaishoitajien verotusta tarkistettaisiin niin, että heitä ei verotettaisi ollenkaan, se työ on niin arvokasta.

Mutta varsinainen kysymys ministeri Orpolle. Usein kokoomuskin on puhunut sairaanhoitajien tilanteesta. Juttelin sairaanhoitajatuttavani kanssa viikonloppuna. Hän tekee palvelutaloon päivätyötä viitenä päivänä viikossa hyvin vastuullisesti, pitää työstään. Hänen käteensä jää 1 500 euroa verojen jälkeen. [Puhemies koputtaa] Onko se riittävä siitä työstä?

15.21 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Täällä on perätty kokonaiskuvaa, ja kyllähän talouden kokonaiskuva on se, että talous kasvaa, Suomella menee paremmin, jopa verotulokertymät ovat parempia kuin aikaisemmin.

Valitettavaa on ollut se, että oppositio on kuitenkin kritisoinut vaikkapa tätä lapsivähennyksen poistoa. Itse asiassa edellinen eduskunta valtiovarainvaliokunnan mietinnössä itse totesi sen ongelmallisuuden sikäli, että verotukseen ei tulisi luoda pysyvää rinnakkaista lapsilisäjärjestelmää, koska se olisi tukijärjestelmän kannalta tehotonta ja vähentäisi järjestelmän selkeyttä ja läpinäkyvyyttä. Valiokunta totesi lisäksi, että vähennyksestä on syytä luopua siirtymäajan jälkeen. Näin hallitus on noudattanut eduskunnan tahtoa ja tehnyt siihen suoraan perheille tulevan korjauksen. Se, että yli 7 000 perhettä pääsee kokonaan irti päivähoitomaksuista, ei ole vähäinen asia, eikä sekään, että solidaarisuusveron alaraja on itse asiassa tiukempi kuin sosiaalidemokraattien tai vasemmiston ollessa hallituksessa.

15.22 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on käsittämätöntä tänä aikana. Täällähän keskustellaan siitä, että kun varat on yhteiskunnalla tiukassa ja on jouduttu säästämään, miten se tehdään mahdollisimman oikeudenmukaisesti. Nyt hän on selvinnyt tässä keskustelussa, että ei sillä olekaan niin väliä, tehdäänkö tämä oikeu-

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

denmukaisesti, vaan tuloeroja siis kerta kaikkiaan tarvitaan. Se on tänään käynyt selville, ja se tuntuu minusta tosi pahalta.

Edeltävällä hallituskaudella osoitettiin, että säästää voidaan myös niin, että se tasaa tuloeroja, [Ben Zyskowicz: Ja mitkä olivat tulokset?] ja tällä hallituskaudella on osoitettu, että säästää voidaan tavalla, joka lisää tuloeroja. Tämä on minusta niin erikoinen tapa, että minä en usko, että se on laajasti hyväksytty periaate.

Arvoisa puhemies! On pakko ottaa kantaa myös tähän lapsivähennyksen poistamiseen. On aivan selvää, että ei voi olla niin, kuten hallituksen argumentti on, että lapsivähennyksen poistaminen kompensoidaan sillä, että otetaan päivähoitomaksuissa alennus käyttöön. Tosiasiassa siis lapsivähennys alentaa 425 000 [Puhemies koputtaa] ihmiseltä... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

15.23 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksinhuoltajaäiti, jolla on neljä lasta, ei ole kiinnostunut Gini-kertoimista, progressiosta tai prosenteista. Meillä on kaikilla täällä salissakin kokemusta siitä, että joskus prosenttilukujen ja eri lukujen ymmärtäminen voi tuottaa haasteita. Siksi minä edelleen kysyn ministeri Orpolta, kun ette vastannut siihen aikaisempaan kysymykseen: kun hallitus antaa näin paljon, 240 euroa, ja ottaa 400 euroa, kun lapsivähennys poistetaan, miten te vastaatte näille äideille?

15.24 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee tähän lapsivähennykseen, niin edustaja Kulmuni totesi juuri niin kuin se oli. Silloin kun sosiaalidemokraatit olivat viime kaudella hallituksessa, te itse sääditte sen määräaikaiseksi. Te olitte valtiovarainvaliokunnassa tekemässä sitä mietintöä, jossa todetaan, että se ei oikeasti ole toimiva. Mutta tietenkään ei voi väheksyä sitä, mitä edustaja Östman sanoi, että joillekin perheille se tuntuu kovalta leikkaukselta, ja se sitä onkin. Tämä pitää jollakin tavalla muuten hoitaa, mutta lapsivähennys oli erittäin huonosti rakennettu systeemi ja rinnakkainen lapsilisään.

Mitä tulee tuloeroihin, niin jos oikeasti katsoo, miten ne ovat kehittyneet vuosikymmenten aikana, nehan repesivät silloin, kun oli Lipposen ykköshallitus. Kun katsotaan pitkällä tähtäimellä, niin ei tämän hallituksen aikana tapahdu kuin ihan pientä muutosta tässä, mikä on sinänsä hyvä asia.

Sitten se, että sosiaalidemokraatit puhuvat koko ajan apteekkarivähennyksestä. Semmoista hallitus ei ole tehnyt. Se on apteekkareitten halventamista ja niiden yli 200 000 yrittäjän, jotka hyötyvät yrittäjävähennyksestä, halventamista, [Puhemies koputtaa] että sanotaan, että tämä on apteekkarivähennys.

15.25 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ainoa edustaja, joka täällä on puhunut apteekkarien halventamisesta, on Lohi itse. Kysymys on siitä, onko se vähennys järkevä taloudellisesti ja työllisyyden kannalta. Se on moneen kertaan tutkittu: ei ole. Se on vain veroetu teidän taustaryhmillenne, hyväosaisille taustaryhmille.

Mitä tulee vielä tähän keskituloisten lapsiperheiden erityisveronkiristykseen, jonka hallitus on ensi vuodelle suunnitellut, niin siinä mietinnössä todella todetaan, että silloin pitäisi katsoa toista puolta eli niitä lapsilisiä. Mitä te teette? Edelleen indeksit on jäädytetty. Kiristätte keskituloisten lapsiperheiden verotusta ja jäädytätte, leikkaatte indeksin verran lapsilisiä.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

Edustaja Zyskowicz, siellä Alepan kassalla toimeentuloon — että siellä tullaan toimeen — ei tarvita suurempia tuloeroja, joita te nyt tämän hallituksen budjettiesityksessä esitätte. Kun te puhutte niin kauniisti siitä työstä, jota tehdään siellä kassalla, niin minkä takia [Puhemies koputtaa] te sitten kiristätte lapsiperheiden verotusta siellä Alepan kassalla?

15.26 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otin tämän apteekarivähennyksen esille vain sen takia, että kutsutte yrittäjävähennystä tällaisella nimellä, [Antti Lindtman: Kyllä se on hyvin kuvaava!] ja se ei pidä paikkaansa. Meillä oli viime vuonna 594 apteekkaria Suomessa, mutta tästä yrittäjävähennyksestä hyötyy yli 230 000 yrittäjää, jotka toimivat toiminimellä tai henkilöyhtiömuodossa. Ei näitä yrittäjiä voi väheksyä ja sitä helpotusta, jota tämä tuo näille yrittäjille. Tasa-arvon näkökulmasta, koska osakeyhtiöitten verotusta laskettiin niin reilusti viime vaalikaudella, on oikeudenmukaisuuskysymys, että otetaan nyt huomioon myös nämä pienyrittäjät, jotka toimivat toiminimellä ja kommandiittiyhtiöinä, avoimina yhtiöinä. Te lähdette heitä nyt mollaamaan täällä ja sanotte, että tämä on apteekarivähennys. Tämä ei ole reilua eikä oikeudenmukaista kehtään kohtaan.

15.27 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin, vihreät, kun kannatatte painopisteen siirtämistä työnteon verottamisesta kulutuksen ja haittojen verottamiseen — esimerkiksi, että mieluummin verotetaan tupakointia lisää ja työntekoa vähemmän — niin te ette pääse karkuun sitä muun muassa edustajien Andersson ja Marin ja allekirjoittaneen esittämää kysymystä, että tähän merkitsee sitä, että Gini-kerroin menee väärään suuntaan.

Tämä sama kysymys demareille: oletteko oikeasti sitä mieltä, että jotta se Gini-kerroin osoittaisi oikein, niin kiristetään sitten työnteon verotusta ja alennetaan tupakan verotusta, koska tupakkavero on hyvin regressiivinen vero?

Sitten, edustaja Lindtman, ei sen Alepan kassan toimeentulo edellytä tuloeroa, mutta jotta sen työttömän kannattaa pyrkiä sinne Alepan kassalle töihin, niin siihen tarvitaan tuloeroa niin, että se, joka nousee ja menee sinne kassalle, tienaa enemmän kuin se, joka ei nouse eikä mene. Oletteko tästä eri mieltä?

15.28 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrettävistä syistä täällä hallituspuolueiden edustajat haluavat jättää systemaattisesti huomiotta sen verotuksellisen näkökulman, mistä vihreät ovat puhuneet kaksi vuotta, ja se liittyy verohelpotuksiin, jotka liittyvät ympäristöä saastuttavaan, paljon energiaa kuluttavaan teolliseen toimintaan. Meidän verotuksellinen kärkipuheemme on ollut viimeiset kaksi vuotta, edustaja Zyskowicz, se, että hallitus jakaa satoja miljoonia euroja näitä Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen tehottomiksi toteamia verohelpotuksia, ja se tuntuu olevan hallitukselle pyhä lehmä, johon ei haluta kajota ollenkaan.

Mutta mitä tulee lapsiperheisiin, arvoisa puhemies, edustaja Lohi toteaa, että tämä lapsivähennyksen poisto pitää jollakin muulla tavalla hoitaa, ja ministeri Orpo vastaa, että se hoitokeino olisi päivähoitomaksujen alennus. Minä totean, että lapsiperheissä on lapsia, jotka kasvavat vauvasta ensin päiväkotikäiseksi ja sitten koululaiseksi, ja väitän, että kouluikäisten lasten perheissä kuluja on vielä enemmän kuin pikkulapsiperheissä ja näitä perheitä tällainen päivähoitomaksujen alennus ei [Puhemies koputtaa] auta ollenkaan.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

15.29 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tässä keskustelussa kuitenkin selkeästi näkyy se, että verotus on kokonaisuus ja meidän tulee tarkastella näitä kaikkia asioita. On olennaisinta, että työn verotus kevenee kaikissa tuloluokissa ja sitten kiristys säilyy solidaarisuusveron osalta sen alarajan säilyessä nykyisellä tasolla.

Mitä tulee sitten näihin välillisiin veroihin, niin pienituloistenkin osalta on tärkeää, että arvonlisävero ei nouse. Ja kyllä kiinteistöverokin rupeaa olemaan pikkuhiljaa tapissa, koska se heijastuu sen jälkeen vuokriin ja haja-asutusalueella omakotitalojen kiinteistöverot rupeavat olemaan jo niin korkealla tasolla, että ne eivät vastaa rakennusten arvoa. Ja tärkeää on sitten se, että Yle-vero poistuu: 390 000 ihmistä, pienituloista ihmistä, jää tämän veron ulkopuolelle. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Sekään ei auta!]

15.30 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ministeri Orpo perusteli, miksi lapsiperheiden tulovähennykset on otettu pois, ja kertoi siitä, mitä hyviä sosiaali-etuuksia lapsille on tullut. Mutta jäin miettimään sitä, kuinka ne lapsiperheet, joiden lapset ovat koulussa, hyötyvät tästä tilanteesta. Näyttää olevan niin, että nimenomaan nämä kouluissa olevien lasten perheet tulevat olemaan nyt kaikkein heikoimmassa asemassa, koska niille ei tule sitä vastaavaa sosiaalihyötyä, mitä nyt on luvattu. Silloin lapsilla on kulutus kovimmillaan. He syövät eniten, he kuluttavat vaatteita, heidän tarvitsee käydä liikuntaurheilussa tai jossakin muualla kavereitten kanssa leikkimässä, semmoisissa paikoissa, missä täytyy olla harjoitusvuoroja ja muita tällaisia, niin että kulut ovat korkeimmillaan. Ja siihen olisi kyllä tarvittu tällaisen verovähennysoikeuden ylläpitäminen edelleenkin lapsiperheille.

15.31 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että olemme yhtä mieltä tässä salissa siitä, että on edistettävä nimenomaan työtä lisääviä toimia ja työllisyyden nosta. Olemme yhtä mieltä myös siitä, että on päästävä kannustinloukuista eroon ja lisättävä kannustavuutta. On hyvä, että työn verotus ei kiristy ensi vuodelta ja palkansaaajien verotusta kevennetään lähes 300 miljoonalla eurolla.

Mutta mitä tulee sitten siihen, olemmeko yhtä mieltä verotuksen linjasta: Kyllä tulevaisuuden kestävien ratkaisujen näkökulmasta on tärkeää nimenomaan se, että me löydämme yhteisen näkemyksen siitä, että jos työn ja yrittäjyyden verotusta tullaan siirtämään kulutuksen ja hyödykkeiden ja haitallisten verojen suuntaan, niin miten se tehdään. Kyllä hyvä veropolitiikka on kauaskantoista, ennustettavaa ja kannustavaa, [Olavi Ala-Nissilä: Ehkä me tarvitaan verotuksen tiekartta!] ja se on siten myös kokonaistaloudellista. Kysynkin ministeri Orpolta: mitä valtiovarainministeriössä aiotaan tehdä nimenomaan sen eteen, että tulevaisuudessa saataisiin sellaista vaikuttavaa veropolitiikkaa, jossa olisi keskeisenä elementtinä ennustettavuus ja kannustettavuus?

15.32 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies, puheenjohtaja! Tässä vaiheessa on varmaankin hyvä kiittää ministeri Orpoa siitä, että meillä on tilaisuus keskustella budjetin tulopuolesta ja näistä veroista. [Ben Zyskiewicz: Harakan paras puheenvuoro!] Tätä toivoin jo viime vuonna, ja olen iloinen, että se on järjestynyt.

Samalla joudun kuitenkin hiukan oikomaan sitä, mitä ministeri sanoi tästä yritysvero-työryhmän esityksestä. Se ei nimenomaan halunnut kiristää yritysten verotusta vaan osingonsaajien verotusta, se on tässä tärkeää huomata. Olen itse ollut yrittäjä yli 30 vuotta ja

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

voin itse tunnustaa, että se on turhan avokätinen, kun se oletettu nimellistuotto on mitoitettu 8 prosenttiin ja nykyisissä korko-oloissa nolla olisi lähempänä totuutta. Tätä Hetemäen työryhmä esitti jo edellisen porvarihallituksen aikana, mutta silloinkaan ei uskallettu ryhtyä toimeen. Omistaminen toisin sanoen on tämän hallituksen erityisessä suosiossa, kun taas me olemme esittäneet nimenomaan pienyrittäjien asemaa parantavia muutoksia eli sitä, että arvonlisäverovelvollisuuden yläraja nostettaisiin 30 000 euroon. [Puhemies koputtaa] Siitä pitäisi aloittaa Euroopassa neuvottelut. SDP on yrittäjäpuolue, sen ovat perustaneet... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

15.34 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun edustaja Lindtman tätä apteekkariveroa nyt niin suuresti mainostaa, niin olisi edustaja Lindtmaninkin hyvä muistaa se, että näistä suurista apteekkareista suurin osa — totta kai apteekkilupa on tullut heille henkilökohtaisesti — on jo kauan sitten yhtiöittänyt liiketoimintansa. Ja te kun viime vaalikaudella annoitte 4,5 prosentin alennuksen pääomaverotukseen, niin sitä kautta he saivat jo tämän hyvityksen. [Eduskunnasta: Ei pidä paikkaansa!] Kun nyt te mollaatte tätä yrittäjävähennystä, te mollaatte niitä kymmeniä-, satojatuhansia pieniä yrittäjiä, jotka hyötyvät nyt tästä yrittäjävähennyksestä.

Kun teillä on aina tapana puuttua yhteen yksityiskohtaan, niin olkaa nyt edes kerran sen verran suoria ja reiluja, että sanotte tästä asiasta niin kuin se on. Tällainen jonninjoutava ihmisten pilkkaaminen ja väheksyminen ei oikein tunnu hyvältä. Tärkeintä on kuitenkin, että suomalaiset yritykset menestyvät ja jokainen pieni yritys toivon mukaan jonain päivänä on tilanteessa, että on varaa palkata yksi työntekijä lisää, jolloin tämä työttömyysongelma on jo hoidettu. Vai sitäkö te oikeastaan pelkäättekin?

15.35 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä kerran ja ihan maltilla tästä hallituksen räätälöimästä veroedusta: Todella on niin, että yli puolet — yli puolet — näistä menee kahteen ylimpään tuloluokkaan. [Eduskunnasta: 70 miljoonaa!] Ja olen lähes vakuuttunut siitä, että, toisin kuin Hoskonen antaa ymmärtää, yhtään apteekkaria — jotka lakisääteisesti toimivat henkilöyhtiönä, joiden pitää toimia henkilöyhtiönä — ei varmasti löydy muualta kuin näistä kahdesta ylimmästä tuloluokasta. Ja tämän vuoksi tämä nimitys on aivan oikea, koska se kuvaa sitä, kuinka epäonnistunut tämä teidän verotunne on, etenkin kun te vaikenette siitä, mikä sen hyöty on työllisyydelle. Se on asiantuntijoiden ja oman esityksennekin mukaan lähes nolla. Sen sijaan, kuten edustaja Harakka toi esiin, jos te oikeasti haluaisitte pienten yritysten toimintaedellytyksiä parantaa, te ottaisitte kopin tästä SDP:n esityksestä nostaa arvonlisäverovapaan toiminnan [Puhemies koputtaa] alarajaa 30 000 euroon.

15.36 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin asianajajat, tilintarkastajat, apteekkaritkin toimivat osakeyhtiömuodossa hyvin paljon. Kun apteekkari toimii toiminimellä, hän ei voi maksaa itselleen palkkaa, tämäkin pitäisi ottaa vertailussa huomioon. Sillä tavalla teidän tilastonne vääristelee. [Antti Lindtmanin välihuuto]

Arvoisa puhemies! Me olemme antaneet todella sen eläkelupauksen, palvelulupauksen, hyvinvointilupauksen, ja on tärkeätä, että niihin pystymme vastaamaan. Ja sen takia verotuksen tiekartassa, myöskin sosiaaliturvajärjestelmän uudistamisessa, on erittäin tärkeätä, että katsomme, kun maailma muuttuu, veropohjat muuttuvat, työ muuttuu, että me siinäkin

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

maailmassa pystymme verottamaan oikeudenmukaisesti sillä tavalla, että hyvinvointi turvataan. Totta kai oikeudenmukaisuus on tärkeää, me tulemme verojaostossa katsomaan näitä tulovaikutuksia ja evästämään tätä. [Pia Viitanen: Tämä on lupaus, verojaosto muuttaa!] Se on ilman muuta selvä asia. Mutta tämä suuri kuva pitäisi nähdä. Meidän täytyy pystyä tulevaisuudessa vastaamaan näihin hyvinvointilupauksiin. Sen takia nyt esimerkiksi lisätalousarviossa saimme verotuloja lisää. [Puhemies koputtaa] Yhteisöverotuotto on hyvin herkkä. Kun talous nousee... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylitystä.]

15.37 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yrittäjävähennystä on syytä tietysti tarkastella ja ottaa tämä kritiikki vakavasti ja, kun tiekarttoja tehdään, tutkia siinä, miten sitä voitaisiin kohdentaa niin, että se hyödyntää todella niitä, joita ajateltiin silloin, kun sitä luotiin.

Arvoisa puhemies! 6 700 uutta perhettä pääsee varhaiskasvatuksessa maksuttomuuden piiriin, se on hyvä asia. Mutta tuntuu kyllä aika oudolta, että tämä kustannus kaadetaan niiden lapsiperheiden maksettavaksi, joissa on yli varhaiskasvatusiän olevia lapsia. Esimerkiksi 10—15-vuotiaat lapset ovat vahvassa kulutusikässä, ja sinne pitäisi se kuitenkin kohdentaa.

Arvoisa puhemies! Kiinteistöveron osalta olen samaa mieltä, kuten täällä on sanottu, että se on kyllä aika lailla tapissa, ja senkin kohdentuminen on erittäin hankalaa, muun muassa vanhuksille, jotka maksavat pienistä tuloistaan oman asumisensa.

15.38 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on pienten tuloerojen maa, kun katsotaan vaikka OECD:n tilastoja. [Pia Viitasen välihuuto] Pienituloisten osuus on myös laskenut viimeisen kymmenen vuoden aikana noin 14 prosentista 11 prosenttiin, eli opposition on turha vääristellä, että pienituloisten määrä olisi kasvanut tai tuloerot olisivat meillä kansainvälisesti korkealla tasolla. Näin ei ole. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Mutta tietenkään se ei lohduta sitä ihmistä, joka on siellä pienituloisten joukossa, ja sen takia meidän täytyy tehdä toimenpiteitä ja sen takia hallitus koko ajan parantaa — esimerkiksi työllisyyskehitys on parantunut — jotta yhä useampi ihminen pääsisi työn ja toimeentulon varaan, myös pieniin tuloihin, ja sitä kautta kustantamaan omaa elämistään ja perheensä elintasoja. Mutta myös toista kautta: silloin verotulot kasvavat ja voimme myös tulonjakoa ohjata paremmin niille, jotka sitä tarvitsevat. Tästähän tässä on kysymys. Yle-veron poistuminen alle 14 000 euroa ansaitsevilta on myös merkittävä parannus [Puhemies koputtaa] pienituloisille.

15.39 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt näyttää siltä, että olemme siitä yhtä mieltä, että tuloerot kasvavat. Sitten osan mielestä se on marginaalinen asia ja osan mielestä niitä tuloeroja tarvitaan.

Toinen asia, josta olemme yhtä mieltä, on se, ilmeisestikin, että lapsiperheiden enemmistön osalta verotus kiristyy. Sitä perustellaan sillä, että ne, joilla on päivähoitossa lapsia ja jotka ovat tähän mennessä maksaneet maksuja, saavat kevennyksen. Pidetäänkö sitä sitten oikeana vai ei, se on ehkä arvostuskysymys.

Otan yhden lisäasian, josta on tähdellistä puhua, ja se koskee eläkeläisten verotusta. Valtiovarainvaliokunta sai selvityksen, josta käy ilmi, että eläkeläisiä on edelleenkin tuloryhmissä, jotka maksavat enemmän veroa kuin työssä olevat. Ja kun edustaja Ala-Nissilä pu-

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

hui täällä näistä lupauksista, niin selkeä lupaus on ollut tämänkin hallituksen ministereiltä ja puolueilta, että eläkeläisiä ei verotettaisi ankarammin kuin työssä olevia. Nyt on syytä kysyä tämän lupauksen perään: milloin hallitus aikoo käydä tämän lävitse niin, että eläkeläisten verotus järjestetään yhdenmukaisesti palkansaajien [Puhemies koputtaa] verotuksen kanssa?

15.40 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme varmasti kaikki samaa mieltä myös siitä, että julkinen talous täytyy tässä maassa saada kuntoon, mutta olen täysin vakuuttunut, että leikkaamalla kaikkein vähätuloisimmilta, kaikkein köyhimmiltä, se ei varmastikaan onnistu. Haluan kysyä teiltä, ministeri Orpo: Tiedätkö te, että esimerkiksi lapsilisät pienentävät määrällään perustoimeentulolla elävien perustoimeentulotukea? Eli he eivät saa sitä lapsilisää käyttöönsä samalla tavalla kuten me saamme. Tiedätkö, että lapsiköyhyys on lisääntynyt? Meillä on tänä päivänä tässä maassa, laskennallinen asuntotulo mukaan lukien, 132 000 köyhää lasta. He elävät siinä 660 000 ihmisen joukossa, he elävät siellä joka ikinen päivä. He ovat meidän tulevaisuutemme, meidän sinisilmät, meidän ruskeatukat, meidän elovenatytöt ja -pojat, meidän reippaat ruskeasilmäiset ja mustatukkaiset pikkupojat ja -tytöt. He elävät köyhyydessä — se on häpeä.

15.41 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toivoisin tosiaan, että, ministeri Orpo, vastaisitte tähän eläkeläisten köyhyys- ja verotuskysymykseen kuten myös siihen, mitä perussuomalaisten ryhmästä nostimme edustaja Elomaan kanssa esille omaishoitajiin liittyen.

Edustaja Zyskowicz, minä olen kanssanne samaa mieltä. Olen kiertänyt paljon yritysvierailuilla, viime viikonloppuna tuolla Pohjanmaalla myös, ja kuulin siellä sen, että todellakaan sinne ei saada työntekijöitä, eikä kysymys ole siitä, etteikö työtä olisi tarjolla. Työtä on tarjottu suomalaisille, mutta he eivät viihdy siinä työssä. He kokevat, että on parempi olla tekemättä mitään. Ja minun mielestäni tämä on sellainen yhtälö, mikä pitäisi pystyä Suomessa ratkaisemaan. Saatteko te sinne ministeriöön tiedon näistä tapauksista jollakin tavalla, että kun työ aloitetaan ja työ keskeytetään, niin mitkä ovat ne taustat, että työtä ei ole halunnut tehdä?

Ja kyllä, kiinteistövero on liian korkea ja tapissaan. On kohtuutonta, että oman asunnon [Puhemies koputtaa] omistamisesta tehdään rangaistavaa.

15.42 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kaikki tässä salissa olemme varmasti sitä mieltä, että työntönteon tulee aina olla kannattavaa — vaikka tämä esimerkki, mistä edustaja Juvonen äsken kertoi — ja että silloin, kun ottaa työtä vastaan, rahaa pitää jäädä enemmän käteen kuin silloin kun eläisi pelkillä tuilla. Sen takia on hienoa, että tämä hallitus kokeili perustuloa, ja haluaisin kysyä: mitä tuloksia sieltä on tullut, ja aiotteko laajentaa tätä kokeilua — nythän siihen oli valittu vain aika kapea ryhmä — jotta nähdään myös nämä dynaamiset vaikutukset? Kun perusturvaa ruvetaan uudistamaan, on tärkeää, että meillä on riittävästi kokeilutietoja.

Työllisyyden parantaminen ja kasvattaminen on tärkeä asia, mutta sitten meillä on ihmisiä, vaikka kansaneläkkeellä elävät, vammaistuella elävät, joita itseään ei auta työllisyyden kasvu, ja siksi näistä etuuksista leikkaaminen on osunut näihin ihmisiin todella kipeästi. Nyt kun on ollut jaettavaa, [Puhemies koputtaa] nämä indeksileikkaukset pitäisi perua.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

15.44 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palataanpa nyt tähän isoon kuvaan, mistä hallituksen budjettipolitiikassa on kyse. Toivon, että hallituspuolueiden kansanedustajat ihan kukin tykönänsä miettivät, onko todella teidän mielestänne oikeudenmukaista, että taloutta sopeutetaan niin, että pienituloisilta ihmisiltä leikataan — köyhiltä, opiskelijoilta, eläkkeensaajilta, lapsiperheiltä viedään oikeasti tärkeitä euroja taskusta pois — ja vastaavasti sitten taas annetaan erittäin hyvätuloisille, yhteiskunnan kaikkein varakkaimmille ja vauraimmille lisää verohelpotusten kautta. Tästähan tässä keskustelussa on kyse.

Edustaja Jokinen totesi täällä, että Suomi on pienien tuloerojen maa. Näin on tähän asti ollut. Nyt me olemme kasvavien tuloerojen maa — kiitos tämän hallituksen talouspolitiikan ja budjettipolitiikan.

15.45 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tuloerojen kasvussa specialistit löytyvät salin siltä laidalta. Ei tarvitse kuin Tilastokeskuksen tilastoja katsoa. Milloin ne tuloerot nousivat eniten, lähes 10 prosenttia? Ne nousivat silloin, kun edustaja Viitanen on aloittanut täällä eduskunnassa, Lipposen hallituksen aikana. Silloin tuloerot ovat todellisuudessa kasvaneet verrattuna tähän päivään. Kysyisinkin ministeri Orpolta: onko tuloerojen kasvu nyt jotenkin suurempaa kuin se on ollut aiemmin?

Mutta kyllä minua myös loukkaa se, että apteekkarivähennykseksi kutsutaan tätä yrittäjävähennystä, joka on ennen kaikkea oikeudenmukaisuuskysymys. Ei pienyrittäjällä ole sellaista sosiaaliturvaa, ei ole sellaisia etuja, ei ole sijaisia ja niin edelleen, mitä esimerkiksi palkansaajilla on, puhumattakaan sitten isommista yhtiöistä. Tämä, että yrittäjävähennys saatiin aikaan, on ennen kaikkea oikeudenmukaisuuskysymys pienyrittäjille.

Kyllä pienituloisista huolehditaan: muun muassa varhaiskasvatusmaksut, jotka on mainittu, Yle-veron poisto ja niin edelleen, ja myös marginaaliverotus, millä kuritetaan isotuloisia enemmän suhteessa pienituloisiin.

15.46 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Fakta on kyllä se, että keskustankin kannattaa puolustellessaan kokoomuksen oikeistolaista veropolitiikkaa tutustua Nordean Kärkkäisen laskelmiin, jotka osoittavat, että viime kaudella tuloeroja tasattiin ja tällä kaudella tuloerot kasvavat. Kannattaa katsoa tämä. [Olavi Ala-Nissilän välihuuto]

Puhemies! Toinen tärkeä asia, kun puhuttiin näistä lupauksista, mitkä edustaja Heinäluoma äsken nosti esiin, oli se, että paitsi että lapsiperheiden verotus kiristyy, niin toinen pettymys tietenkin on se, että verolupaus, joka aikanaan annettiin eläkkeensaajille, petettiin heti hallituskauden alussa, jolloin kasvatettiin veroeroa palkansaajiin. Tätä veroeroa ei koskaan korjattu. Minulla on tässä kädessäni papereita, mitä meille on valtiovarainvaliokunnan puitteissa jaettu. Nyt minä kysyn, minä kysyn: koska kokoomus korjaa tämän verovirheensä? Ennen vaaleja kovasti sanottiin, että tämä on kokoomukselle esimerkiksi kerta kaikkiaan äärimmäinen kynnyskysymys, ja sitten yhtäkkiä, [Puhemies koputtaa] hupsista vain, kävi toisin päin. Nyt odotamme myös tälle... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä. — Eduskunnasta: Se oli Stubbin aikaan se!]

15.47 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä puhutaan nyt tuloeroista niin, että tuloerot olisivat paha asia. Minä olen sitä mieltä, että tuloerot eivät ole paha asia. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: No niin, tervetuloa joukkoon!] Siinä kohtaa,

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

kun tuloero toimii kannusteena opiskella, kehittää itseään ja hakeutua työhön, elikkä silloin, kun työstä saa enemmän kuin toimeentuloa, silloin tuloero on kannuste ja silloin se on hyvä asia. Sellainen tuloero meillä pitää tässä yhteiskunnassa olla, jotta työllisyys kasvaa, jotta ihmisten kannattaa kehittää itseään opiskelemalla, pyrkiä eteenpäin ja parempaan toimeentuloon. Tämä on täysin selvä asia, ja ihmiset tulevat sanomaan, että nyt minun kannattaa mennä töihin, kun saan enemmän käteen kuin... [Ben Zyskoviczin välihuuto] — Nimenomaan, tästä on kysymys.

Mutta suuri progressio on meillä ongelma. Jo varsin matalia tuloja, 2 200—2 400, ansaitsevalle ihmiselle, joka tekee 300 euron edestä lisää töitä, jää vajaa puolet siitä käteen. Se ei ole kannuste, se ei ole oikein. [Puhemies koputtaa] Suuri progressio on myös ongelma.

15.48 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pari asiaa:

Ensinnäkin kysymykseen, että jos siirrytään työn verotuksesta haittojen verotukseen, sen kasvattaa tuloeroja, esimerkkinä edustaja Zyskoviczille ja Marinille myös: jos lisätään esimerkiksi... [Krista Kiurun välihuuto] — No, mutta nostetaan polttoaineen verotusta 100 miljoonalla ja siirretään suoraan se 100 miljoonaa alimmille viidelle tulodesiilille, jolloin tuloerot eivät kasva ja työn verotuksesta on siirrytty haittojen verotukseen. Toisin sanoen tuloerot eivät välttämättä kasva, riippuu siitä, miten se tehdään.

Sitten tämä herkullinen, kun täällä on nyt päästy puhumaan apteekkarivähennyksestä, kaikille paikalla oleville tiedoksi: apteekkarit tienasivat viime vuonna keskimäärin noin 350 000 euroa keskimäärin koko alalla viranomaisten suojaamana. Jos te haluatte eroon tämmöisestä apteekkarivähennyksestä, joka on kohtuuton, avataan ne markkinat, otetaan sieltä se löysä pois ja lasketaan lääkkeiden hintoja. Nyt olisi hallitus oikeasti porvarihallitus. Anellen menisin polvilleni, jos se olisi suotavaa: tehkää se. — Kiitos.

15.49 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on ihmeteltävä vielä kerran tätä lapsivähennyksen poiston perustetta. Ministeri Orpo sanoi, että lapsivähennys voidaan nyt poistaa, kun päivähoitomaksuja alennetaan. On muistettava, että siinä, missä lapsivähennys koski näitä erittäin pienituloisia perheitä ja se oli kohdennettu suoraan sinne, sen poistamisella te tavoittelette siis sitä, että päivähoitomaksuja voidaan alentaa. Kun päivähoitomaksuja alennetaan, niin se ei kohdistu koko tämän 425 000 perheen porukkaan vaan tosiasiallisesti vain noin 113 000 perheeseen, joten kyllä tässä joku matematiikka nyt kerta kaikkiaan klikkaa. Käytännössä näillä perhevaikutuksilla, voidaan sanoa, tämä ei millään tavalla osu nyt yhteen eikä uppoa. Lisäksi se koskee vain niitä perheitä, joilla on päivähoitoikäisiä lapsia. Tämä ei ole [Puhemies koputtaa] kohdistunut pienituloisiin lapsiperheisiin, mikä on tässä sääli.

Puhemies Maria Lohela: Onko jollakulla vielä halua osallistua tähän? Ihan muutama ehditään ottaa ennen ministerin loppupuheenvuoroa.

15.50 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lapsivähennyksestä ymmärtääkseni kaikki puolueet viime kaudella valtiovarainvaliokunnassa ja eduskunnassa olivat sitä mieltä, että erityinen, ongelmallinen lapsivähennys, joka oli luotu tiettyyn tilanteeseen ja tarkoitukseen, ei ollut järkevä, ja tämä määräaikainen vähennys oli tarkoitus poistaa.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

Toiseksi, totta kai — ei kukaan kiistä — näin käy, että kun on lapsiperhe, jolla ei ole päivähoitoikäisiä lapsia päivähoitossa, he eivät hyödy päivähoitomaksujen alentamisesta, mutta lapsivähennys koskee heitäkin. [Pia Viitanen: Ei tietenkään!]

No, mitä tulee tuloeroihin, Suomi on maailman pienimpien tuloerojen maita, ja hyvä niin. Mutta te nostatte hirveän metelin siitä, että tuloerot kasvavat, kun siinä pienituloisimmassa desiiilissä menetetään 3 euroa kuukaudessa, mistä noin puolet tulee tupakkaveron kiristyksestä.

Tarvitaanko tuloeroja? Siinä mielessä kuin edustaja Jokinen sanoi, tarvitaan. Onko SDP tästä eri mieltä? Minä olen [Puhemies koputtaa] samaa mieltä, eikä olekaan ihme, että kuulumme Jokisen kanssa samaan puolueeseen.

15.51 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan isosta kuvasta, niin on mahdollista tehdä politiikkaa, jossa yhdistetään talouskasvu kohtuullisiin ja pieniin tuloeroihin. Siinä verouudistuksessa, jota Olavi Ala-Nissilä täällä on hehkutanut, se oli nimenomaan se keskeinen syy 90-luvulla.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä todeta, että tämä lausunto oli merkittävä, jonka kokoomuksen ryhmäpuheenjohtaja totesi. Hän totesi, että tuloerot ovat hyvä asia: "Tuloerot ovat hyvä asia." [Ben Zyskowiec: Siinä mielessä kuin hän niitä kuvasi!]

Arvoisa puhemies! Tässä on iso ero. SDP haluaa tukea työllisyyttä pitämällä tuloerot kohtuullisina ja esimerkiksi miljoonaperintöjen verotukseen tuotavien etujen sijaan tukea sitä Alepan kassaa tai vaikkapa sitä keittäjää siellä julkisella puolella, toisin kuin kokoomus, joka leikkaa sieltä lomarahoja ja räätälöi uusia veroetuja miljoonaperintöjen saajille, mikä ei edistä työllisyyttä.

15.53 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta todella näkee tuloerot ongelmallisiksi. Me haluamme kyllä oikeudenmukaisuutta. Mutta on niin, että silloin, kun taloudellisesta lamasta noustaán, tuloerot tahtovat kasvaa. Näinhän tapahtui Lipposen aikana. Jos katsomme, niin käyrä oli silloin erityisen jyrkkä. Silloin myöskin leikattiin aika rumasti perusturvasta. Nyt näin ei ole tehty. Jos katsomme 2 500 ansaitsevaa palkansaajaa, niin hänen tulonsa yksityis sektorilla nousevat 25 euroa ja julkisellakin sektorilla muutaman euron. Tässä suhteessa on onnistuttu paljon paremmin kuin Lipposen hallituksen aikana. Nyt, kun tämä nousuvesi nostaa taloutta ja pääsemme vastaamaan hyvinvointilupaukseen, kun verotulot kasvavat ja työllisyys paranee, tämä on nimenomaan köyhän asiaa.

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustajat Jokinen ja Viitanen ja sitten ministerin puheenvuoro.

15.53 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä tuloerokeskustelu on syytä vielä nostaa tässä esille ja käydä läpi. Kohtuulliset, maltilliset tuloerot, jotka yhdistetään mahdollisuuksien tasa-arvoon, ovat yhteiskunnan toiminnalle välttämättömiä. Liian suuret tuloerot eivät ole yhteiskunnalle hyväksi. Ne voivat rikkoa yhteiskuntarauhaa ja aiheuttaa eriarvoisuutta, ja sitä kehitystähän kukaan ei halua edistää. Mutta vielä haluan tehdä selväksi sen, että tuloerot siinä kohtaa, kun ne kannustavat ihmistä ponnistelemaan eteenpäin, opiskelemaan, kehittämään itseään, hakeutumaan töihin ja saamaan paremman tulotason, ovat hyvästä ja siinä pitää olla tuloero. Ei voi olla niin, että kotona ol-

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

len, yhteiskunnan tukien varassa, saa saman rahan kuin töissä ollen. Eli kyllä työnteon pitää olla aina kannustavaa, ja sen pitää näkyä myös niissä tuloissa. Ja siinä kohtaa tuloero on hyvä asia. [Ben Zyskowitz: Ovatko demarit eri mieltä?]

15.55 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa puhemies! Tämän keskustelun johtopäätös on se, että kokoomus haluaa edistää tuloeroja. Näin se vaan on. Sille me emme voi mitään. Olen siitä pahoillani, mutta näin se on. Kokoomuksen mielestä, ihan oikeasti, sitä Alepan kassaa kannustaa sitten hurjasti se, että miljoonaperintöjen verotusta samaan aikaan kevennetään ja niin pois päin. Olen tästä hyvin pahoillani, mutta näin se on.

Mutta, puhemies, tähän loppuun haluan vielä — koska uskon, että ministeri kommentoi — nostaa esiin kysymyksen näistä eläkkeensaajista. Nimittäin muistan kyllä hyvin, kun tuossa budjettiriihen lähestyessä keskustan ryhmäpuheenjohtaja Kaikkonenhan lupasi, että tulee tehdä tällainen laajempikin ohjelma eläkeläisköyhyyden torjumiseksi. Pettymys oli suuri: ohjelmaa ei näy, indeksit leikataan ja samaan aikaan verotuksen ongelmia ei korjata. Kysyn myös tämän lupauksen perään. [Puhemies koputtaa] Missä oli Kaikkonen budjettiriihessä? [Ben Zyskowitz: Ja missä hän on nyt?]

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpolle jää 3 minuuttia tähän loppuun.

15.56 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puheenjohtaja! Ennen kuin siirryn kiittelyvaiheeseen, totean, että kun edustaja Viitasta ja demareita kuuntelee, niin minä voisin vastaavalla tavalla väittää, että te ilmeisesti haluatte kiristää paremmin tienaaivilta veroja tai leikata palkkoja niin paljon, että kaikilla olisi samat tulot. Sekö teidän tavoitteenne on? Samalla logiikalla. Jos väärinymmärtämiseen lähdetään, niin tähän te tarkoittitte. Haluatte siis kiristää veroja niin paljon, että kaikki saavat saman verran käteen. [Ben Zyskowitz: Ja nimenomaan yhtä vähän!]

Mutta hyvät edustajat! Kiitos tästä keskustelusta. Minä uskon, että tästä saadaan aikaan hyvä verolakien käsittely eduskunnassa, tässä oli paljon hyviä näkökulmia. Voimallisesti puolustan sitä hallituksen työn linjaa, joka meillä on veropolitiikassa. Kaikki tähtää siihen, että työllisyys paranee ja talous kasvaa ja että ihmiset voivat elättää itseään ja lähimmäisiään työnteollaan tai sillä eläkkeellä, jonka ovat työnteollaan ansainneet. Sitä kautta, kun mahdollisimman moni on töissä, meillä on varaa huolehtia meidän köyhistämme. Tämä on yksinkertaista mutta niin kaunista veropolitiikkaa, kun tätä toteutetaan. Tämä veropolitiikka ei merkittäväällä tavalla lisää tuloeroja. Väitän, että se kaventaa niitä, koska yhä useampi pääsee töihin, ja se näkyy sitten aikanaan tilastoissa, ne dynaamiset vaikutukset. Näin se vain menee.

Muutamia kommentteja — tai ehkä vielä tuosta isosta kuvasta: verotuksen ennustettavuus on aivan kaikki kaikessa, yrittämisen verotuksen näköala siitä, että se on ennustettavaa, kilpailukykyisellä tasolla. Se, että meillä on nyt tällaista veropolitiikkaa myös yritysverotuksen suhteen ja omistamisen verotuksen suhteen, johti siihen, että Nordea siirsi pääkonttoritoimintonsa Suomeen. Aivan erinomainen uutinen ja osoitus siitä, että Suomessa tehdään järkevää, hyvää veropolitiikkaa. Ei ole kyse pelkästään osinkoverotuksesta tai yritysverotuksesta, kyse on molemmista, sekä omistamisen että yrittämisen verotuksesta. Suomessa riskiä ja riskin ottoa — työllistämiseen, investointeihin — verotetaan aivan liian ankarasti, koska se työ on taas kerran se ykkösasia. Ei kateudella voi tehdä veropolitiikkaa.

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

Muutamia vastauksia vielä.

Eläkeläisten verotus suhteessa palkansaajien verotukseen ei juuri ole tämän hallituksen päätöksillä muuttunut. Se yksi päätös, jonka me suuntasimme työtulovähennykseen — jolloin me halusimme tukea kaikkein pienituloisimpia ottamaan työtä vastaan, [Pia Viitasen välihuuto] jotta he saisivat enemmän, jotta me voisimme huolehtia pienituloisista — se on poikkeus. Muuten esimerkiksi tälle vuodelle eläkeläisten verotusta kevennettiin 137 miljoonalla eurolla. Me teemme todella hyvää veropolitiikkaa myöskin eläkeläisten osalta. Sitä on turha miksikään muuksi vääntää.

Ja vielä: edustajat Juvonen ja Elomaa kysivät aivan oleellista kysymystä sairaanhoitajista ja heidän ansiotasostaan. He ovat palkkansa ansainneet, enkä palkan tasoon sinänsä puutu, siitä on omia esimerkkejä, mutta sanon sen, että me teemme sen, mikä on meidän käsissämme. Laskemme näiden ihmisten — tavallisten palkansaajien, sairaanhoitajien, poliisien, lastentarhanopettajien, palomiesten — verotusta, jotta heille jää enemmän käteen [Krista Kiurun välihuuto] siitä kohtuullisen pienestä palkasta sen työn arvokkuuteen nähden. Se on meidän käsissämme. Sitä me teemme, ja sitä me jatkamme. [Ben Zyskowicz: Hyvä!]

Puhemies Maria Lohela: Tähän keskusteluun palataan sitten myöhemmin.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 108/2017 vp

Lähetekeskustelu

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varainsiirtoverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2017 vp

Lähetekeskustelu

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 110/2017 vp

Lähetekeskustelu

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 30 §:n sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 32 i §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 111/2017 vp

Pöytäkirja PTK 98/2017 vp

Lähetekeskustelu

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain 12 §:n ja tuloverolain 124 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 112/2017 vp

Lähetekeskustelu

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Koulutusrahastosta annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 78/2017 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 7/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 5.10.2017 pidettävään täysistuntoon.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuoje- lu yhteistoiminnasta annetun lain sekä työturvallisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 94/2017 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 8/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 5.10.2017 pidettävään täysistuntoon.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 5.10.2017 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola